

תקן דיווח כספי בינלאומי 13

מדידת שווי הוגן

International Financial Reporting

Standard 13

Fair Value Measurement

גרסה זו כוללת תיקונים הנובעים מתקני דיווח כספי בינלאומיים, אשר פורסמו עד 31 במאי 2018 ומועד תחילתם לא מאוחר מיום 1 לינואר 2019.

תוכן עניינים

החל מסעיף

תקן דיווח כספי בינלאומי 13

מדידת שווי הוגן

1	מטרת התקן
5	תחולה
9	מדידה
9	הגדרה של שווי הוגן
11	הנכס או ההתחייבות
15	העסקה
22	משתתפים בשוק
24	המחיר
27	יישום לנכסים לא פיננסיים
34	יישום להתחייבויות ולמכשירים הוניים של הישות
	יישום לנכסים פיננסיים ולהתחייבויות פיננסיות בעלות
	פוזיציות מקוזזות בסיכוני שוק או בסיכון אשראי של הצד
48	שכנגד
57	שווי הוגן בהכרה לראשונה
61	טכניקות הערכה
67	נתונים לטכניקות הערכה
72	מידג שווי הוגן
91	גילוי

נספחים

נספח א - מונחים מוגדרים

נספח ב - הנחיות יישום

נספח ג - מועד תחילה והוראות מעבר

נספח ד - תיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים[†]

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תקן דיווח

כספי בינלאומי 13 שפורסם במאי 2011*

בסיס למסקנות*

נספח

תיקונים לבסיס למסקנות של תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים*

דוגמאות להמחשה*

נספח

תיקונים להנחיות בתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים*

* לא תורגם לעברית

[†] בספר זה שולבו התיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים הנובעים מנספח זה בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים הרלוונטיים.

תקן דיווח כספי בינלאומי 13

מדידת שווי הוגן

תקן דיווח כספי בינלאומי 13 מדידת שווי הוגן (IFRS 13) מפורט בסעיפים 1-99 ובנספחים א-ד. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה. הוראות התקן, המובאות באותיות מודגשות, מייצגות את העקרונות העיקריים של התקן. מונחים המוגדרים בנספח א מופיעים באותיות מוטות בפעם הראשונה שבה הם מופיעים בתקן. הגדרות של מונחים אחרים מובאות במילון המונחים לתקני דיווח כספי בינלאומיים. יש לקרוא את תקן דיווח כספי בינלאומי 13 בהקשר למטרת התקן ולבסיס למסקנות, להקדמה לתקני דיווח כספי בינלאומיים ולמסגרת המושגית לדיווח כספי. תקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, מספק בסיס לבחירה ויישום של מדיניות חשבונאית בהיעדר הנחיות מפורשות.

מטרת התקן

1. תקן זה:

(א) מגדיר שווי הוגן;

(ב) מפרט בתקן דיווח כספי בינלאומי אחד מסגרת מושגית למדידת שווי הוגן; וכן

(ג) דורש גילויים לגבי מדידות שווי הוגן.

2. שווי הוגן הוא מדידה מבוססת שוק, ולא מדידה ספציפית לישות. לגבי חלק מהנכסים וההתחייבויות עסקאות שוק ניתנות לצפייה או מידע שוק יכולים להיות ניתנים להשגה. לגבי נכסים אחרים והתחייבויות אחרות, ייתכן שעסקאות שוק ניתנות לצפייה ומידע שוק לא יהיו ניתנים להשגה. אולם, המטרה של מדידת שווי הוגן בשני המקרים היא זהה - לאמוד את המחיר שבו עסקה רגילה למכירת נכס או להעברת התחייבות תתרחש בין משתתפים בשוק במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים (כלומר מחיר יציאה במועד המדידה מנקודת המבט של משתתף בשוק שמחזיק בנכס או שחב את ההתחייבות).

3. כאשר מחיר לנכס זהה או להתחייבויות זהה אינו ניתן לצפייה, ישות מודדת שווי הוגן תוך שימוש בטכניקת הערכה אחרת שממקסמת את השימוש בתנאים ניתנים לצפייה רלוונטיים וממזערת את השימוש בתנאים שאינם ניתנים לצפייה. מאחר ששווי הוגן הוא מדידה מבוססת שוק, הוא נמדד תוך שימוש בהנחות שמשותפים בשוק ישתמשו בהם בעת המחרת הנכס או

ההתחייבות, כולל הנחות לגבי סיכון. כתוצאה מכך, כוונה של ישות להחזיק בנכס או לסלק התחייבות או להסדיר התחייבות בדרך אחרת אינה רלוונטית כאשר מודדים שווי הוגן.

4. ההגדרה של שווי הוגן מתמקדת בנכסים ובהתחייבויות מאחר שהם נושא עיקרי במדידה חשבונאית. בנוסף, תקן זה ייושם למכשירים ההוניים של ישות שנמדדים בשווי הוגן.

תחולה

5. תקן זה מיושם כאשר תקן דיווח כספי בינלאומי אחר דורש או מתיר מדידות שווי הוגן או גילויים לגבי מדידות שווי הוגן (ומדידות, כמו שווי הוגן בניכוי עלויות למכירה, המבוססות על שווי הוגן או גילויים לגבי מדידות אלה), למעט כפי שמפורט בסעיפים 6 ו-7.

6. דרישות המדידה והגילוי של תקן זה אינן חלות על העסקאות או המדידות הבאות:

(א) עסקאות תשלום מבוסס מניות שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 2 תשלום מבוסס מניות;

(ב) עסקאות חכירה המטופלות בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 16 חכירות; וכן

(ג) מדידות שהן דומות לשווי הוגן אך אינן שווי הוגן, כמו שווי מימוש נטו בתקן חשבונאות בינלאומי 2 מלאי או שווי שימוש בתקן חשבונאות בינלאומי 36 ירידת ערך נכסים.

7. הגילויים הנדרשים על ידי תקן זה אינם נדרשים עבור:

(א) נכסי תוכנית הנמדדים בשווי הוגן בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד;

(ב) השקעות של תוכנית הטבה לאחר פרישה הנמדדות בשווי הוגן בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 26 טיפול חשבונאי ודיווח על ידי תוכניות להטבות פרישה; וכן

(ג) נכסים שהסכום בר-השבה שלהם הוא שווי הוגן בניכוי עלויות מימוש בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36.

8. המסגרת למדידת שווי הוגן שמתוארת בתקן זה מיושמת הן במדידה לראשונה והן במדידה עוקבת אם שווי הוגן נדרש או מותר על ידי תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים.

הגדרה של שווי הוגן

9. תקן זה מגדיר שווי הוגן כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או מחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.
10. סעיף 2 מתאר את הגישה הכוללת של מדידת שווי הוגן.

הנכס או ההתחייבות

11. מדידת שווי הוגן היא לנכס מסוים או להתחייבות מסוימת. לפיכך, בעת מדידת שווי הוגן ישות תביא בחשבון את המאפיינים של הנכס או של ההתחייבות אם משתתפים בשוק היו מביאים בחשבון מאפיינים אלה בעת המחרת הנכס או ההתחייבות במועד המדידה. מאפיינים כאלה כוללים, לדוגמה:

(א) את המצב והמיקום של הנכס; וכן

(ב) מגבלות, אם קיימות, על מכירת הנכס או על שימוש בנכס.

12. ההשפעה על המדידה הנובעת ממאפיין מסוים תהיה שונה בהתאם לאופן שבו אותו מאפיין היה מובא בחשבון על ידי משתתפים בשוק.

13. הנכס או ההתחייבות הנמדדים בשווי הוגן יכולים להיות אחד מהבאים:

(א) נכס נפרד או התחייבות נפרדת (לדוגמה מכשיר פיננסי או נכס לא פיננסי); או

(ב) קבוצה של נכסים, קבוצה של התחייבויות או קבוצה של נכסים והתחייבויות (לדוגמה יחידה מניבה-מזומנים או עסק).

14. הקביעה אם הנכס או ההתחייבות הם נכס נפרד או התחייבות נפרדת, קבוצה של נכסים, קבוצה של התחייבויות או קבוצה של נכסים והתחייבויות לצורכי הכרה או גילוי תלויה במידת החשבון שלהם. יחידת החשבון של נכס או התחייבות תקבע בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי שדורש או מתיר את מדידת השווי ההוגן, למעט כפי שנקבע בתקן זה.

העסקה

15. **מדידת שווי הוגן מניחה שהנכס או ההתחייבות מוחלפים בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק למכירת הנכס או להעברת ההתחייבות במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים.**
16. **מדידת שווי הוגן מניחה שהעסקה למכירת הנכס או להעברת ההתחייבות מתרחשת:**
- (א) **בשוק העיקרי של הנכס או של ההתחייבות; או**
- (ב) **בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי ביותר עבור הנכס או ההתחייבות.**
17. ישות אינה צריכה לקחת על עצמה חיפוש מכביד של כל השווקים האפשריים כדי לזהות את השוק העיקרי או, בהיעדר שוק עיקרי, את השוק הכדאי ביותר, אך היא תביא בחשבון את כל המידע הניתן להשגה באופן סביר. בהיעדר ראיות סותרות, קיימת חזקה שהשוק שבו הישות מתקשרת באופן רגיל בעסקה למכירת הנכס או להעברת ההתחייבות הוא השוק העיקרי או, בהיעדר שוק עיקרי, השוק הכדאי ביותר.
18. אם קיים שוק עיקרי לנכס או להתחייבות, מדידת השווי ההוגן תייצג את המחיר באותו שוק (בין אם המחיר ניתן לצפייה באופן ישיר ובין אם המחיר נאמד תוך שימוש בטכניקת הערכה אחרת), גם אם המחיר בשוק שונה הוא פוטנציאלית כדאי יותר במועד המדידה.
19. לישות חייבת להיות גישה לשוק העיקרי (או הכדאי ביותר) במועד המדידה. מאחר שלישויות שונות (ולעסקים בתוך אותן ישויות) בעלות פעילויות שונות עשויה להיות גישה לשווקים שונים, השוק העיקרי (או הכדאי ביותר) לנכס מסויים או להתחייבות מסוימת עשוי להיות שונה עבור ישויות שונות (ועבור עסקים בתוך אותן ישויות). לכן, השוק העיקרי (או הכדאי ביותר) (וכך, משתתפים בשוק) יישקלו מנקודת המבט של הישות, ובשל כך מתאפשרים הבדלים בין ישויות בעלות פעילויות שונות.
20. למרות שלישות חייבת להיות גישה לשוק, הישות אינה צריכה להיות מסוגלת למכור את הנכס המסוים או להעביר את ההתחייבות המסוימת במועד המדידה כדי שתוכל למדוד שווי הוגן בהתבסס על המחיר בשוק זה.
21. גם כאשר אין שוק שניתן לצפייה כדי לספק מידע על המחרה לגבי המכירה של נכס או לגבי העברה של התחייבות במועד המדידה, מדידת שווי הוגן תניח שעסקה מתרחשת באותו מועד, ותישקל

מנקודת המבט של משתתף בשוק שמחזיק בנכס או שחב את ההתחייבות. העסקה שבהנחה זו קובעת בסיס לאמידת המחיר למכירת הנכס או להעברת ההתחייבות.

משתתפים בשוק

22. ישות תמזוד את השווי ההוגן של נכס או של התחייבות תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת המחרת הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

23. בפיתוח הנחות אלה, ישות אינה צריכה לזהות משתתפים בשוק ספציפיים. במקום זאת, הישות תזהה מאפיינים שמייחדים באופן כללי משתתפים בשוק, תוך הבאה בחשבון של גורמים ספציפיים לכל אחד מהגורמים הבאים:

- (א) הנכס או ההתחייבות;
- (ב) השוק העיקרי (או הכדאי ביותר) לנכס או להתחייבות; וכן
- (ג) משתתפים בשוק שהישות תתקשר איתם בעסקה באותו שוק.

המחיר

24. שווי הוגן הוא מחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בשוק העיקרי (או הכדאי ביותר) במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים (כלומר מחיר יציאה) מבלי להתחשב אם מחיר זה ניתן לצפייה במישרין או אם מחיר זה נאמד תוך שימוש בטכניקת הערכה אחרת.

25. המחיר בשוק העיקרי (או הכדאי ביותר) שמשמש למדידת השווי ההוגן של הנכס או של ההתחייבות לא יותאם בגין עלויות עסקה. עלויות עסקה יטופלו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים. עלויות עסקה אינן מאפיין של נכס או של התחייבות; במקום זאת, הן ספציפיות לעסקה והן יהיו שונות בהתאם לדרך שבה הישות מתקשרת בעסקה לנכס או להתחייבות.

26. עלויות עסקה אינן כוללות עלויות הובלה. אם מיקום הוא מאפיין של הנכס (כפי שיכול להיות המקרה, לדוגמה, עבור סחורת יסוד (commodity)), המחיר בשוק העיקרי (או הכדאי ביותר) יותאם בגין העלויות, אם קיימות, שיתהוו להובלת הנכס מהמיקום הנוכחי שלו לשוק זה.

יישום לנכסים לא פיננסיים

השימוש המיטבי לנכסים לא פיננסיים

27. מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.
28. השימוש המיטבי של נכס לא פיננסי מביא בחשבון את השימוש של הנכס שהוא אפשרי מבחינה פיזית, מותר מבחינה משפטית ובר-ביצוע מבחינה פיננסית, כלהלן:
- (א) שימוש שהוא אפשרי מבחינה פיזית מביא בחשבון מאפיינים פיזיים של הנכס שמשותפים בשוק יביאו בחשבון בעת המחרת הנכס (לדוגמה המיקום או הגודל של הנכס).
- (ב) שימוש שהוא מותר מבחינה משפטית מביא בחשבון מגבלות משפטיות כלשהן על השימוש בנכס שמשותפים בשוק יביאו בחשבון בעת המחרת הנכס (לדוגמה חוקי תב"ע הרלוונטיים לנכס).
- (ג) שימוש שהוא בר ביצוע מבחינה פיננסית מביא בחשבון אם השימוש בנכס שהוא אפשרי מבחינה פיזית ומותר מבחינה משפטית מפיק הכנסה או תזרימי מזומנים מספקים (תוך הבאה בחשבון של עלויות המרת הנכס לשימוש זה) כדי לייצר תשואה להשקעה שמשותפים בשוק דורשים מהשקעה בנכס זה שיועדה לשימוש זה.
29. השימוש המיטבי נקבע מנקודת המבט של משותפים בשוק, גם אם הישות מתכוונת לשימוש שונה. אולם, ההנחה היא שהשימוש הנוכחי של ישות בנכס לא פיננסי הוא השימוש המיטבי שלו אלא אם כן השוק או גורמים אחרים מעידים ששימוש אחר על ידי משותפים בשוק ימקסם את השווי של הנכס.
30. כדי להגן על מצבה התחרותי, או מסיבות אחרות, ייתכן שישות מתכוונת שלא להשתמש באופן פעיל בנכס לא פיננסי שנרכש או ייתכן שהיא מתכוונת לא להשתמש בנכס בהתאם לשימוש המיטבי שלו. לדוגמה, זה יכול להיות המקרה עבור נכס לא מוחשי שנרכש שהישות מתכננת להשתמש בו לצורך הגנה על ידי מניעת אחרים מלהשתמש בו. אף על פי כן, הישות תמדוד את השווי ההוגן של נכס לא פיננסי בהנחה שהוא בשימוש מיטבי על ידי משותפים בשוק.

הנחת הערכה לנכסים לא פיננסיים

31. השימוש המיטבי של נכס לא פיננסי קובע את הנחת הערכה ששימשה כדי למדוד את השווי ההוגן של הנכס כלהלן:

(א) השימוש המיטבי של נכס לא פיננסי יכול לספק ערך מקסימלי למשתתפים בשוק באמצעות השימוש שלו בשילוב עם נכסים אחרים כקבוצה (כפי שהוא הותקן או עוצב בצורה אחרת לשימוש) או בשילוב עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות (לדוגמה עסק).

(i) אם השימוש המיטבי של הנכס הוא להשתמש בנכס בשילוב עם נכסים אחרים או עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות, השווי ההוגן של הנכס הוא המחיר שהיה מתקבל בעסקה נוכחית למכירת הנכס בהנחה שיעשה שימוש בנכס עם נכסים אחרים או עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות ושאותם נכסים והתחייבויות (כלומר הנכסים המשלימים שלו וההתחייבויות המיוחסות) יהיו ניתנים להשגה על ידי משתתפים בשוק.

(ii) התחייבויות שמיוחסות לנכס ושמיחסות לנכסים משלימים כוללות התחייבויות שמממנות הון חוזר, אך אינן כוללות התחייבויות ששימשו למימון נכסים מלבד אלה שבתוך הקבוצה של הנכסים.

(iii) הנחות לגבי השימוש המיטבי של נכס לא פיננסי יהיו עקביות לכל הנכסים (שלגביהם שימוש מיטבי הוא רלוונטי) של קבוצת הנכסים או של קבוצת הנכסים וההתחייבויות שבה יעשה שימוש בנכס.

(ב) השימוש המיטבי של נכס לא פיננסי יכול לספק שווי מקסימלי למשתתפים בשוק על בסיס נפרד. אם השימוש המיטבי של הנכס הוא להשתמש בו על בסיס נפרד, השווי ההוגן של הנכס הוא המחיר שהיה מתקבל בעסקה נוכחית למכירת הנכס למשתתפים בשוק שישתמשו בנכס על בסיס נפרד.

32. מדידת השווי ההוגן של נכס לא פיננסי מניחה שהנכס נמכר בעקביות עם יחידת החשבון המפורטת בתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים (שעשויה להיות נכס יחיד). זה המקרה גם כאשר מדידת שווי הוגן זו מניחה שהשימוש המיטבי של הנכס הוא להשתמש בו בשילוב עם נכסים אחרים או עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות מאחר שמדידת שווי הוגן מניחה שמשתתף בשוק מחזיק כבר את הנכסים המשלימים וההתחייבויות המיוחסות.

33. סעיף 33 מתאר את היישום של התפיסה של הנחת הערכה לנכס לא פיננסי.

יישום להתחייבויות ולמכשירים הוניים של הישות

עקרונות כלליים

34. מדידת שווי הוגן מניחה שהתחייבות פיננסית או התחייבות לא פיננסית או מכשירים הוניים של הישות (לדוגמה זכויות הוניות שהונפקו כתמורה בצירוף עסקים) מועברים למשתתף בשוק במועד המדידה. ההעברה של התחייבות או של מכשיר הוני של ישות מניחה:

(א) התחייבות תישאר במחזור והמשתתף בשוק המקבל ידרש להסדיר את המחויבות. ההתחייבות לא תסולק עם הצד שכנגד ולא תחוסל בדרך אחרת במועד המדידה.

(ב) מכשיר הוני של ישות יישאר במחזור והמשתתף בשוק המקבל יקבל על עצמו את הזכויות ואת האחריות שמיוחסות למכשיר. המכשיר לא יבוטל או יחוסל בדרך אחרת במועד המדידה.

35. גם כאשר אין שוק שניתן לצפייה כדי לספק מידע על המחרה לגבי העברה של התחייבות או לגבי העברה של מכשיר הוני של ישות (לדוגמה מאחר שהגבלות חוזיות או הגבלות משפטיות אחרות מונעות את ההעברה של פריטים כאלה), ייתכן שיהיה שוק ניתן לצפייה עבור פריטים כאלה אם הם מוחזקים על ידי צדדים אחרים כנכסים (לדוגמה אגרת חוב קונצרנית או אופציית רכש על מניות של ישות).

36. בכל המקרים, ישות תמקסם את השימוש בנתונים שניתנים לצפייה רלוונטיים ותמזער את השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה כדי לקיים את המטרה של מדידת שווי הוגן, שהיא לאמוד את המחיר שבו עסקה רגילה להעברת התחייבות או להעברת מכשיר הוני תתרחש בין משתתפים בשוק במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים.

התחייבויות ומכשירי הון שמוחזקים על ידי צדדים אחרים כנכסים

37. כאשר מחיר מצוטט עבור העברה של התחייבות זהה או דומה או עבור מכשיר הוני של ישות אינו ניתן להשגה והפריט הזהה מוחזק על ידי צד אחר כנכס, ישות תמדוד את השווי ההוגן של

ההתחייבות או של המכשיר ההוני מנקודת המבט של משתתף בשוק שמחזיק בפריט הזהה כנכס במועד המדידה.

38. במקרים כאלה, ישות תמדוד את השווי ההוגן של ההתחייבות או של המכשיר ההוני כלהלן:

(א) תוך שימוש במחיר המצוטט בשוק פעיל עבור הפריט הזהה שמוחזק על ידי צד אחר כנכס, אם אותו מחיר ניתן להשגה.

(ב) אם אותו מחיר אינו ניתן להשגה, תוך שימוש בנתונים אחרים ניתנים לצפייה, כמו מחיר מצוטט בשוק שאינו פעיל עבור הפריט הזהה שמוחזק על ידי צד אחר כנכס.

(ג) אם המחירים הניתנים לצפייה ב-(א) וב-(ב) אינם ניתנים להשגה, תוך שימוש בטכניקת הערכה אחרת, כמו:

(i) גישת ההכנסה (לדוגמה טכניקת ערך נוכחי שמביאה בחשבון את תזרימי המזומנים העתידיים שמשתתף בשוק מצפה לקבל מהחזקת ההתחייבות או ממכשיר הוני כנכס; ראה סעיפים 10 ו-11ב).

(ii) גישת שוק (לדוגמה תוך שימוש במחירים מצוטטים של התחייבויות דומות או מכשירים הוניים דומים שמוחזקים על ידי צדדים אחרים כנכסים; ראה סעיפים 5-7ב).

39. ישות תתאים את המחיר המצוטט של התחייבות או של מכשיר הוני של ישות שמוחזקים על ידי צד אחר כנכס רק אם קיימים גורמים ספציפיים לנכס שאינם ברי יישום למדידת השווי ההוגן של ההתחייבות או של המכשיר ההוני. ישות תבטיח שהמחיר של הנכס אינו משקף את ההשפעה של מגבלה שמונעת את המכירה של אותו נכס. גורמים שעשויים להצביע שהמחיר המצוטט של הנכס צריך להיות מותאם כוללים את הגורמים הבאים:

(א) המחיר המצוטט של הנכס מתייחס להתחייבות דומה (אך לא זהה) או למכשיר הוני דומה (אך לא זהה) שמוחזקים על ידי צד אחר כנכס. לדוגמה, להתחייבות או למכשיר הוני יכול להיות מאפיין מסויים (לדוגמה איכות האשראי של המנפיק) שהוא שונה מזה המשתקף בשווי ההוגן של ההתחייבות הדומה או של המכשיר ההוני הדומה שמוחזקים כנכס.

(ב) יחידת החשבון של הנכס היא לא זהה לזו של ההתחייבות או של המכשיר ההוני. לדוגמה, להתחייבויות, בחלק מהמקרים המחיר לנכס משקף מחיר משולב לחבילה שכוללת הן את הסכומים שחב המנפיק והן אמצעים לחיזוק אשראי של צד שלישי. אם יחידת החשבון של ההתחייבות אינה לחבילה המשולבת, המטרה היא למדוד את השווי ההוגן של התחייבות המנפיק, ולא את השווי ההוגן של החבילה המשולבת. לכן, במקרים כאלה, הישות תתאים את המחיר הנצפה לנכס כדי לנטרל את ההשפעה של אמצעים לחיזוק אשראי של הצד השלישי.

התחייבויות ומכשירים הוניים שאינם מוחזקים על ידי צדדים אחרים כנכסים

40. כאשר מחיר מצוטט להעברה של התחייבות זהה או דומה או להעברה של מכשיר הוני של הישות אינם ניתנים להשגה והפריט הזהה אינו מוחזק על ידי צד אחר כנכס, ישות תמדוד את השווי ההוגן של ההתחייבות או של המכשיר ההוני תוך שימוש בטכניקת הערכה מנקודת המבט של משתתף בשוק שחב את ההתחייבות או שהנפיק את המכשיר ההוני.

41. לדוגמה, בעת יישום טכניקת ערך נוכחי ישות יכולה להביא בחשבון את אחד מהבאים:

(א) תזרימי המזומנים השליליים העתידיים שמשתתף בשוק היה מצפה שיתהוו לו בהסדרת המחויבות, כולל הפיצוי שמשתתף בשוק היה דורש עבור נטילת המחויבות (ראה סעיפים 31-33).

(ב) הסכום שמשתתף בשוק היה מקבל כדי להתקשר או להנפיק התחייבות זהה או מכשיר הוני זהה, תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהן בעת המחרת הפריט הזהה (לדוגמה בעל אותם מאפייני אשראי) בשוק העיקרי (או הכדאי ביותר) להנפקת התחייבות או מכשיר הוני בעלי אותם תנאים חוזיים.

סיכון אי-ביצוע

42. השווי ההוגן של התחייבות משקף את ההשפעה של סיכון אי-ביצוע. סיכון אי-ביצוע כולל סיכון אשראי עצמי של ישות (כפי שמוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 7 מכשירים פיננסיים: גילויים), אך אינו מוגבל רק לסיכון זה. ההנחה היא שסיכון אי-ביצוע יהיה זהה לפני ואחרי ההעברה של ההתחייבות.

43. בעת מדידת השווי ההוגן של התחייבות, ישות תביא בחשבון את ההשפעה של סיכון האשראי שלה (איתנות אשראי) וגורמים אחרים כלשהם שיכולים להשפיע על הסבירות שהמחויבות תוסדר או לא תוסדר. השפעה זו עשויה להיות שונה בהתאם להתחייבות, לדוגמה:

(א) אם ההתחייבות היא מחויבות להעביר מזומן (התחייבות פיננסית) או מחויבות להעביר סחורות או שירותים (התחייבות לא פיננסית).

(ב) התנאים של אמצעים לחיזוק אשראי שמתייחסים להתחייבות, אם קיימים.

44. השווי ההוגן של התחייבות משקף את ההשפעה של סיכון אי-ביצוע על בסיס יחידת החשבון שלה. המנפיק של ההתחייבות שהונפקה עם אמצעים לחיזוק אשראי על ידי צד שלישי שאינם ניתנים להפרדה, אשר מטופלים בנפרד מההתחייבות, לא יכלול את ההשפעה של האמצעים לחיזוק אשראי (לדוגמה ערבות של צד שלישי לחוב) במדידת השווי ההוגן של ההתחייבות. אם האמצעים לחיזוק האשראי מטופלים בנפרד מההתחייבות, המנפיק יביא בחשבון את איתנות האשראי שלו ולא את זו של הצד השלישי הערב בעת מדידת השווי ההוגן של ההתחייבות.

מגבלה שמונעת את ההעברה של התחייבות או את ההעברה של מכשיר הוני של ישות

45. בעת מדידת השווי ההוגן של התחייבות או של מכשיר הוני של ישות, ישות לא תכלול נתון נפרד או תיאום לתנאים אחרים המתייחסים לקיומה של מגבלה שמונעת את ההעברה של הפריט. ההשפעה של מגבלה שמונעת את ההעברה של התחייבות או את ההעברה של מכשיר הוני של ישות נכללת במפורש או בעקיפין בנתונים האחרים למדידת השווי ההוגן.

46. לדוגמה, במועד העסקה, גם המלווה וגם הלווה קיבלו את מחיר העסקה עבור ההתחייבות בידיעה מלאה שהמחויבות כוללת מגבלה שמונעת את העברתה. כתוצאה מכך שהמגבלה נכללה במחיר העסקה, נתון נפרד או תיאום לנתון קיים אינו נדרש במועד העסקה כדי לשקף את ההשפעה של המגבלה בהעברה. באופן דומה, נתון נפרד או תיאום נפרד לנתון קיים אינו נדרש במועדי המדידה העוקבים כדי לשקף את ההשפעה של המגבלה בהעברה.

התחייבות פיננסית עם מאפיין דרישה

47. השווי ההוגן של התחייבות פיננסית עם מאפיין דרישה (לדוגמה פיקדון לפי דרישה) אינו נמוך מהסכום שישולם בעת הדרישה, מהוון מהמועד הראשון שבו ניתן לדרוש את תשלום הסכום.

יישום לנכסים פיננסיים ולהתחייבויות פיננסיות בעלות פוזיציות מקוזות בסיכוני שוק או בסיכון אשראי של הצד שכנגד

48. ישות שמחזיקה קבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות חשופה לסיכוני שוק (כפי שמוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 7) ולסיכון האשראי (כפי שמוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 7) של כל אחד מהצדדים שכנגד. אם הישות מנהלת את אותה קבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות על בסיס החשיפה שלה נטו לסיכוני שוק או לסיכון אשראי, לישות מותר ליישם חריג לתקן זה למדידת שווי הוגן. חריג זה מתיר לישות למדוד את השווי ההוגן של קבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות על בסיס המחיר שהיה מתקבל במכירה של פוזיציה ארוכה נטו (כלומר נכס) בגין חשיפה לסיכון מסוים או שהיה משולם להעברה של פוזיציה קצרה נטו (כלומר התחייבות) בגין חשיפה לסיכון מסוים בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים. בהתאם לכך, ישות תמדוד את השווי ההוגן של קבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות בעקביות לאופן שבו משתתפים בשוק היו מתמחרים את החשיפה לסיכון נטו במועד המדידה.

49. לישות מותר להשתמש בחריג בסעיף 48 רק אם הישות עושה את כל הבאים:

(א) מנהלת את הקבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות על בסיס החשיפה נטו של הישות לסיכון (סיכוני) שוק מסוים (מסוימים) או לסיכון האשראי של צד שכנגד מסוים בהתאם לניהול סיכונים מתועד של הישות או בהתאם לאסטרטגיית השקעה של הישות.

(ב) מספקת מידע על בסיס זה לגבי הקבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות לאנשי מפתח בהנהלה של הישות כפי שמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 24 גילויים בהקשר לצד קשור; וכן

(ג) היא נדרשת או שהיא בוחרת למדוד את אותם נכסים פיננסיים ואותן ההתחייבויות פיננסיות בשווי הוגן בדוח על המצב הכספי בסוף כל תקופת דיווח.

50. החריג בסעיף 48 אינו מתייחס להצגת דוחות כספיים. בחלק מהמקרים הבסיס להצגת מכשירים פיננסיים בדוח על המצב הכספי שונה מהבסיס של המדידה של מכשירים פיננסיים, לדוגמה, אם תקן דיווח כספי בינלאומי אינו דורש או אינו מתיר למכשירים פיננסיים להיות מוצגים על בסיס נטו. במקרים כאלה, ייתכן שישות תצטרך להקצות את התיאומים ברמת התיק (ראה סעיפים 53-56) לנכסים או להתחייבויות הבודדים שמרכיבים את הקבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות שמנוהלים על בסיס החשיפה לסיכון נטו של הישות. ישות תבצע הקצאות כאלה על בסיס הגיוני ועקבי תוך שימוש במתודולוגיה מתאימה בנסיבות.

51. ישות תבצע החלטת מדיניות חשבונאית בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות כדי להשתמש בחריג בסעיף 48. ישות שמשמשת בחריג תיישם את מדיניות חשבונאית זו, כולל המדיניות שלה להקצאת תיאומים בין מחיר רכישה מוצע לבין מחיר מכירה מוצע (ראה סעיפים 53-55) ותיאומי אשראי (ראה סעיף 56), אם רלוונטי, בעקביות מתקופה לתקופה עבור תיק מסוים.

52. החריג בסעיף 48 חל רק על נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות וחוזים אחרים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (או בתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה, אם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 טרם אומץ). ההתייחסויות לנכסים פיננסיים ולהתחייבויות פיננסיות בסעיפים 48-51 ו-53-56 ייקראו כאילו הן מתייחסות לכל החוזים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 ומטופלים בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (או תקן חשבונאות בינלאומי 39, אם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 טרם אומץ), ללא קשר אם חוזים אלה מקיימים את ההגדרות של נכסים פיננסיים או של התחייבויות פיננסיות בתקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה.

חשיפה לסיכוני שוק

53. כאשר משתמשים בחריג שבסעיף 48 כדי למדוד את השווי ההוגן של קבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות שמנוהלים על בסיס של חשיפה נטו של הישות לסיכון שוק מסוים (או סיכוני שוק מסוימים), הישות תיישם את המחיר שבתוך המרווח שבין מחיר מכירה מוצע לבין מחיר רכישה מוצע שמייצג באופן הטוב ביותר שווי הוגן בנסיבות של החשיפה נטו של הישות לאותם סיכוני שוק (ראה סעיפים 70 ו-71).

54. כאשר משתמשים בחריג שבסעיף 48, ישות תוודא שסיכון השוק אליו (או סיכוני השוק אליהם) הישות נחשפת בתוך אותה קבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות הוא במהותו זהה (הם במהותם זהים). לדוגמה, ישות לא תשלב את סיכון שיעור הריבית המיוחס לנכס פיננסי עם סיכון מחיר סחורת יסוד המיוחס להתחייבות פיננסית מאחר שאם תעשה זאת היא לא תצמצם את החשיפה של הישות לסיכון שיעור הריבית או לסיכון מחיר סחורת יסוד. כאשר משתמשים בחריג שבסעיף 48, כל סיכון בסיס כתוצאה מפרמטרים של סיכון שוק שלא יהיו זהים יובא בחשבון במדידת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות שבתוך הקבוצה.

55. באופן דומה, משך החשיפה של הישות לסיכון שוק מסוים שנובע (או סיכוני שוק מסוימים שנובעים) מנכסים פיננסיים ומהתחייבויות פיננסיות צריך להיות זהה במהותו. לדוגמה, ישות שמשתמשת בחוזה עתידי ל-12 חודש כנגד תזרימי המזומנים שמיוחסים לשווה ערך של 12 חודש חשיפת סיכון שיעור ריבית בגין מכשיר פיננסי ל-5 שנים בתוך קבוצה שמורכבת רק מאותם נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מודדת את השווי ההוגן של החשיפה לסיכון שיעור הריבית ל-12 חודש על בסיס נטו ויתרת חשיפת סיכון שיעור הריבית (כלומר לשנים 2-5) על בסיס ברוטו.

חשיפה לסיכון אשראי של צד שכנגד מסוים

56. כאשר משתמשים בחריג שבסעיף 48 כדי למדוד את השווי ההוגן של קבוצת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שבהם בוצעה התקשרות עם צד שכנגד מסוים, הישות תכלול את ההשפעה של החשיפה נטו של הישות לסיכון האשראי של אותו צד שכנגד או של החשיפה נטו של הצד שכנגד לסיכון האשראי של הישות במדידת השווי ההוגן כאשר משתתפים בשוק היו מביאים בחשבון הסדרים קיימים כלשהם שמצמצמים את החשיפה לסיכון אשראי במקרה של כשל אשראי (לדוגמה, הסכם אב להתחשבות נטו עם הצד שכנגד או הסכם שדורש החלפה של בטחונות על בסיס החשיפה נטו של כל צד לסיכון האשראי של הצד האחר). מדידת השווי ההוגן תשקף ציפיות של משתתפים בשוק לגבי הסבירות שהסדר כזה יהיה ניתן לאכיפה משפטית במקרה של כשל אשראי.

שווי הוגן בהכרה לראשונה

57. כאשר נכס נרכש או כאשר התחייבות ניטלה בעסקת החלפה של אותו נכס או אותה התחייבות, מחיר העסקה הוא המחיר ששולם לרכישת הנכס או המחיר שהתקבל כדי ליטול את ההתחייבות (מחיר כניסה). בניגוד לכך, השווי ההוגן של הנכס או של ההתחייבות הוא המחיר שהיה מתקבל כדי למכור את הנכס או המחיר שהיה משולם כדי להעביר את ההתחייבות (מחיר יציאה).

ישויות אינן חייבות למכור נכסים במחירים ששולמו כדי לרכוש אותם. באופן דומה, ישויות אינן חייבות להעביר התחייבויות במחירים שהתקבלו כדי ליטול אותם.

58. במקרים רבים מחיר העסקה יהיה שווה לשווי ההוגן (לדוגמה, זה עשוי להיות המקרה כאשר במועד העסקה, העסקה לקניית נכס מתרחשת בשוק שבו הנכס יימכר).

59. כאשר קובעים אם שווי הוגן בהכרה לראשונה שווה למחיר העסקה, ישות תביא בחשבון גורמים ספציפיים לעסקה וגורמים ספציפיים לנכס או להתחייבות. סעיף 4 מתאר מצבים שבהם מחיר העסקה יכול שלא לייצג את השווי ההוגן של נכס או של התחייבות בהכרה לראשונה.

60. אם תקן דיווח כספי בינלאומי אחר דורש או מתיר לישות למדוד נכס או התחייבות לראשונה בשווי הוגן ומחיר העסקה שונה מהשווי ההוגן, הישות תכיר ברווח או בהפסד הנובע מכך ברווח או הפסד, אלא אם כן אותו תקן דיווח כספי בינלאומי קובע אחרת.

טכניקות הערכה

61. ישות תשתמש בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

62. המטרה של השימוש בטכניקת הערכה היא לאמוד את המחיר שבו עסקה רגילה למכירת נכס או להעברת התחייבות היתה מתרחשת בין משתתפים בשוק במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים. שלוש טכניקות הערכה שנעשה בהם שימוש נרחב הם גישת השוק, גישת העלות וגישת ההכנסה. תמצית ההיבטים העיקריים של אותן גישות נכללת בסעיפים 5-11. ישות תשתמש בטכניקות הערכה שהן עקביות עם אחת או יותר מגישות אלה כדי למדוד שווי הוגן.

63. בחלק מהמקרים טכניקת הערכה יחידה תהיה מתאימה (לדוגמה כאשר מעריכים נכס או התחייבות תוך שימוש במחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים זהים או להתחייבויות זהות). במקרים אחרים, טכניקות הערכה מרובות יהיו מתאימות (לדוגמה, זה יכול להיות המקרה כאשר מעריכים יחידה מניבה-מזומנים). אם נעשה שימוש בטכניקות הערכה מרובות כדי למדוד שווי הוגן, התוצאות (כלומר האינדקציות התואמות של שווי הוגן) יוערכו בהתחשב בסבירות של הטווח של הערכים של תוצאות אלה. מדידת שווי הוגן היא הנקודה בתוך הטווח שמייצגת באופן הטוב ביותר שווי הוגן באותן נסיבות.

64. אם מחיר העסקה הוא שווי הוגן בהכרה לראשונה וטכניקת הערכה שמשמשת בנתונים שאינם ניתנים לצפייה תשמש למדידת שווי הוגן בתקופות עוקבות, טכניקת הערכה תכיל כד שבהכרה לראשונה התוצאה של טכניקת ההערכה תהיה שווה למחיר העסקה. הכיול מבטיח שטכניקת ההערכה משקפת תנאי שוק נוכחיים, ומסייע לישות לקבוע אם יש צורך בתיאום לטכניקת ההערכה (לדוגמה, יכול להיות מאפיין של הנכס או של ההתחייבות שאינו מובא בחשבון בטכניקת ההערכה). לאחר הכרה לראשונה, כאשר מודדים שווי הוגן תוך שימוש בטכניקת הערכה או בטכניקות הערכה שמשמשת (שמשמשת) בנתונים שאינם ניתנים לצפייה, ישות תוודא שאותן טכניקות הערכה משקפות נתוני שוק ניתנים לצפייה (לדוגמה, המחיר לנכס דומה או להתחייבות דומה) במועד המדידה.

65. טכניקות הערכה ששימשו למדידת שווי הוגן ייושמו בעקביות. אולם, שינוי בטכניקת הערכה או ביישומה (לדוגמה שינוי בשקלול כאשר נעשה שימוש בטכניקות הערכה מרובות או שינוי בתיאום שמישם לטכניקת הערכה) הם מתאימים אם השינוי מביא למדידה שמייצגת באופן שווה או טוב יותר את השווי ההוגן באותן נסיבות. זה יכול להיות המקרה אם, לדוגמה, אירוע כלשהו מהאירועים הבאים מתרחש:

(א) שווקים חדשים מתפתחים ;

(ב) מידע חדש נהפך לבר-השגה ;

(ג) מידע שקודם לכן נעשה בו שימוש אינו ניתן להשגה עוד ;

(ד) שיפור בטכניקות הערכה ; או

(ה) תנאי שוק משתנים.

66. עדכונים כתוצאה משינוי בטכניקת הערכה או מיישומה יטופלו כשינוי אומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8. אולם, הגילויים בתקן חשבונאות בינלאומי 8 לגבי שינוי אומדן חשבונאי אינם נדרשים עבור עדכונים כתוצאה משינוי בטכניקת הערכה או מיישומה.

נתונים לטכניקות הערכה

עקרונות כלליים

67. טכניקות הערכה ששימשו למדידת שווי הוגן ימקסמו את השימוש בנתונים ניתנים לצפייה רלוונטיים וימזערו את השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

68. דוגמאות לשווקים שבהם נתונים יכולים להיות ניתנים לצפייה לחלק מהנכסים ולחלק מההתחייבויות (לדוגמה מכשירים פיננסיים) כוללים שוקי החלפה, שוקי דילרים, שוקי ברוקרים ושווקים שבהם נערכות עסקאות בין צדדים עיקריים (principal-to principal markets) (ראה סעיף 34).

69. ישות תבחר נתונים שהם עקביים עם המאפיינים של הנכס או ההתחייבות שמשותפים בשוק היו מביאים בחשבון בעסקה של הנכס או ההתחייבות (ראה סעיפים 11 ו-12). בחלק מהמקרים התוצאה של מאפיינים אלה היא יישום של תיאום, כמו פרמיה או ניכיון (לדוגמה פרמית שליטה או ניכיון בגין זכויות שאינן מקנות שליטה). אולם, מדידת שווי הוגן לא תכלול פרמיה או ניכיון שאינו עקבי עם יחידת החשבון בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי שדורש או מתיר את המדידה בשווי הוגן (ראה סעיפים 13 ו-14). פרמיות או ניכיונות שמשקפים גודל כמאפיין של החזקה של הישות (באופן ספציפי, גורם חסימה שמתאים את המחיר המצוטט של נכס או של התחייבות מאחר שנפח המסחר היומי הרגיל של השוק אינו מספיק כדי לספוג את הכמות שמוחזקת על ידי הישות, כפי שמתואר בסעיף 80) ולא כמאפיין של הנכס או של ההתחייבות (לדוגמה פרמיית שליטה בעת מדידת השווי ההוגן של זכויות שולטות) אינם מותרים במדידת שווי הוגן. בכל המקרים, אם קיים מחיר מצוטט בשוק פעיל (כלומר נתון רמה 1) לנכס או להתחייבות, ישות תשתמש במחיר זה ללא תיאום בעת מדידת שווי הוגן, למעט כפי שמפורט בסעיף 79.

נתונים המבוססים על מחירי מכירה מוצעים ומחירי רכישה מוצעים

70. אם לנכס או להתחייבות שנמדדים בשווי הוגן יש מחיר מכירה מוצע ומחיר רכישה מוצע (לדוגמה נתון משוק דילרים), המחיר שבמרווח בין מחיר מכירה מוצע לבין מחיר רכישה מוצע שמייצג באופן הטוב ביותר שווי הוגן בנסיבות ישמש כדי למדוד שווי הוגן ללא התחשבות בסיווג הנתון במסגרת מידרג השווי ההוגן (כלומר רמה 1, 2 או 3; ראה סעיפים 72-90). השימוש במחירי מכירה מוצעים לפוזיציות נכס ומחירי רכישה מוצעים לפוזיציות התחייבות מותר, אך אינו נדרש.

71. תקן זה אינו מונע את השימוש בתמחור מחיר שוק אמצעי (mid-market) או במוסכמות תמחור אחרות שנעשה בהם שימוש על ידי משתתפים בשוק כאמצעי מעשי למדידות שווי הוגן במרווח בין מחיר מכירה מוצע לבין מחיר רכישה מוצע.

מידרג שווי הוגן

72. כדי להגדיל עקביות והשוואתיות במדידות שווי הוגן וגילויים קשורים, תקן זה קובע מידרג שווי הוגן שמסווג לתוך שלוש רמות (ראה סעיפים 76-90) את הנתונים לטכניקות הערכה שמשמשות למדידת שווי הוגן. מידרג השווי הוגן מעניק את העדיפות הגבוהה ביותר למחירים מצוטטים (שלא תואמו) בשווקים פעילים עבור נכסים זהים או התחייבויות זהות (נתוני רמה 1) ואת העדיפות הנמוכה ביותר לנתונים שאינם ניתנים לצפייה (נתוני רמה 3).

73. בחלק מהמקרים, הנתונים שמשמשים למדוד את השווי הוגן של נכס או של התחייבות יכולים להיות מסווגים בתוך רמות שונות של מידרג השווי הוגן. במקרים אלה, מדידת השווי הוגן מסווגת במלואה באותה רמה של מידרג השווי הוגן כרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה במלואה. הערכת המשמעותיות של נתון מסוים למדידה במלואה דורשת שיקול דעת, תוך הבאה בחשבון של גורמים ספציפיים לנכס או להתחייבות. תיאומים כדי להגיע למדידות שמבוססת על שווי הוגן, כמו עלויות למכירה כאשר מודדים שווי הוגן בניכוי עלויות למכירה, לא יובאו בחשבון בעת קביעת הרמה של מידרג השווי הוגן שבה מסווגת מדידת שווי הוגן.

74. הזמינות של נתונים רלוונטיים והסובייקטיביות היחסית שלהם יכולות להשפיע על הבחירה של טכניקות הערכה מתאימות (ראה סעיף 61). אולם, מידרג השווי הוגן נותן עדיפות לנתונים לטכניקות הערכה, ולא לטכניקות הערכה המשמשות למדוד שווי הוגן. לדוגמה, מדידת שווי הוגן שפותחה תוך שימוש בטכניקת ערך נוכחי יכולה להיות מסווגת ברמה 2 או ברמה 3, תלוי בנתונים שהם משמעותיים למדידה במלואה ולרמה של מידרג השווי הוגן שבה אותם נתונים מסווגים.

75. אם נתון שניתן לצפייה דורש תיאום תוך שימוש בנתון שאינו ניתן לצפייה ותיאום זה תוצאתו במדידת שווי הוגן גבוהה יותר באופן משמעותי או נמוכה יותר באופן משמעותי, המדידה הנובעת מכך תסווג ברמה 3 של מידרג השווי הוגן. לדוגמה, אם משתתף בשוק יביא בחשבון את ההשפעה של מגבלה על המכירה של נכס בעת אמידת המחיר עבור הנכס, ישות תתאים את המחיר המצוטט כדי לשקף את ההשפעה של אותה מגבלה. אם אותו מחיר מצוטט הוא

נתון רמה 2 והתיאום הוא נתון שאינו ניתן לצפייה שהוא משמעותי למדידה במלואה, המדידה תסווג ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן.

נתוני רמה 1

76. נתוני רמה 1 הם מחירים מצוטטים (שלא תואמו) בשווקים פעילים עבור נכסים זהים או עבור התחייבויות זהות שלישות יכולה להיות גישה אליהם במועד המדידה.

77. מחיר מצוטט בשוק פעיל מספק את הראייה המהימנה ביותר לשווי הוגן ויש להשתמש בו ללא תיאום כדי למדוד שווי הוגן בכל עת שהוא ניתן להשגה, למעט כפי שמפורט בסעיף 79.

78. נתון רמה 1 יהיה ניתן להשגה עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות רבים, כאשר חלקם יכולים להיות מוחלפים בשווקים פעילים מרובים (לדוגמה בבורסות שונות). לפיכך, הדגש ברמה 1 הוא בקביעת שני הפרטים הבאים:

(א) השוק העיקרי עבור הנכס או עבור ההתחייבות או, בהיעדר שוק עיקרי, השוק הכדאי ביותר עבור הנכס או עבור ההתחייבות; וכן

(ב) אם הישות יכולה להתקשר בעסקה עבור הנכס או עבור ההתחייבות במחיר שבאותו שוק במועד המדידה.

79. ישות לא תבצע תיאום לנתון רמה 1 למעט בנסיבות הבאות:

(א) כאשר ישות מחזיקה במספר גדול של נכסים דומים (אך לא זהים) או של התחייבויות דומות (אך לא זהות) (לדוגמה ניירות ערך התחייבויות) שנמדדים בשווי הוגן ומחיר מצוטט בשוק פעיל ניתן להשגה אך לא בנקל עבור כל אחד מהנכסים או מההתחייבויות האלה בנפרד (כלומר בהינתן המספר הגדול של נכסים דומים או התחייבויות דומות המוחזק על ידי הישות, יהיה זה קשה להשיג מידע לגבי ההמחרה עבור כל נכס או עבור כל התחייבות בנפרד במועד המדידה). במקרה כזה, כאמצעי מעשי, ישות יכולה למדוד שווי הוגן תוך שימוש בשיטת המחרה חלופית שאינה מסתמכת באופן בלעדי על מחיר מצוטט (לדוגמה המחרה בשיטת מטריצה). אולם, השימוש בשיטת המחרה חלופית תוצאתו בכך שמדידת שווי הוגן מסווגת ברמה נמוכה יותר של מידרג השווי ההוגן.

(ב) כאשר מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו מייצג שווי הוגן במועד המדידה. זה יכול להיות המקרה אם, לדוגמה, אירועים משמעותיים (כמו עסקאות בשוק בין צדדים עיקריים, מסחר בשוק של ברוקרים או הודעות) מתרחשים לאחר סגירת שוק אך לפני מועד המדידה. ישות תקבע ותיישם בעקביות מדיניות לזיהוי אירועים אלה שיכולים להשפיע על מדידות שווי הוגן. אולם, אם המחיר המצוטט מתואם עבור מידע חדש, תוצאת התיאום תהיה שמדידת שווי הוגן מסווגת ברמה נמוכה יותר של מידרג השווי ההוגן.

(ג) בעת מדידת השווי ההוגן של התחייבות או של מכשיר הוני של ישות תוך שימוש במחיר מצוטט עבור פריט זהה הנסחר כנכס בשוק פעיל ואותו מחיר צריך להיות מתואם בגין גורמים ספציפיים לפריט או לנכס (ראה סעיף 39). אם לא נדרש תיאום למחיר המצוטט של הנכס, התוצאה היא שמדידת השווי ההוגן מסווגת ברמה 1 של מידרג השווי ההוגן. אולם, כל תיאום למחיר המצוטט של הנכס תוצאתו בכך שמדידת שווי הוגן מסווגת ברמה נמוכה יותר של מידרג השווי ההוגן.

80. אם ישות מחזיקה פוזיציה בנכס בודד או בהתחייבות בודדת (כולל פוזיציה המורכבת ממספר גדול של נכסים זהים או התחייבויות זהות, כמו החזקה של נכסים פיננסיים) והנכס או ההתחייבות נסחרים בשוק פעיל, השווי ההוגן של הנכס או של התחייבות ימדדו ברמה 1 כמכפלה של מחיר מצוטט עבור הנכס הבודד או ההתחייבות הבודדת בכמות המוחזקת על ידי הישות. זהו המקרה גם אם נפח מסחר יומי רגיל של שוק אינו מספיק כדי לספוג את הכמות המוחזקת והזמנות למכור את הפוזיציה בעסקה בודדת עשויות להשפיע על המחיר המצוטט.

נתוני רמה 2

81. נתוני רמה 2 הם נתונים, מלבד מחירים מצוטטים שנכללים ברמה 1, שהם ניתנים לצפייה עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין.

82. אם לנכס או להתחייבות יש תקופה (חוזית) מוגדרת, נתון רמה 2 חייב להיות ניתן לצפייה באופן מהותי למלוא התקופה של הנכס או של ההתחייבות. נתוני רמה 2 כוללים את הנתונים הבאים:

(א) מחירים מצוטטים עבור נכסים זומים או התחייבויות זומות בשווקים פעילים.

- (ב) מחירים מצוטטים עבור נכסים זהים או דומים או עבור התחייבויות זהות או דומות בשווקים שאינם פעילים.
- (ג) נתונים שאינם מחירים מצוטטים שהם ניתנים לצפייה עבור הנכס או ההתחייבות, לדוגמה:
- (i) שיעורי ריבית ועקומות תשואה ניתנים לצפייה אשר מצוטטים במרווחי זמן מקובלים;
- (ii) תנודתיות גלומה; וכן
- (iii) מרווחי אשראי.
- (ד) נתונים המאומתים על ידי נתוני שוק.
83. תיאומים לנתוני רמה 2 ישתנו בהתאם לגורמים ספציפיים לנכס או להתחייבות. גורמים אלה כוללים את הבאים:
- (א) המצב של הנכס או מיקומו;
- (ב) המידה שבה הנתונים מתייחסים לפריטים שהם ניתנים להשוואה לנכס או להתחייבות (כולל אותם גורמים שמתוארים בסעיף 39); וכן
- (ג) הנפח של הפעילות או הרמה של הפעילות בשווקים שבהם הנתונים נצפים.
84. התוצאה של תיאום לנתון רמה 2 שהוא משמעותי למדידה במלואה יכולה להיות שמדידת שווי הוגן מסווגת ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן אם התיאום משתמש בנתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.
85. סעיף 35 מתאר את השימוש בנתוני רמה 2 עבור נכסים מסויימים והתחייבויות מסויימות.
- נתוני רמה 3**
86. נתוני רמה 3 הם נתונים שאינם ניתנים לצפייה עבור הנכס או עבור ההתחייבות.

87. נתונים שאינם ניתנים לצפייה ישמשו כדי למדוד שווי הוגן במידה שבה נתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה אינם ניתנים להשגה, ובכך יתאפשרו מצבים שבהם קיימת פעילות שוק מועטה, אם בכלל, עבור הנכס או עבור ההתחייבות במועד המדידה. אולם, מטרת המדידה של השווי הוגן נותרת ללא שינוי, כלומר מחיר יציאה במועד המדידה מנקודת המבט של משתתף בשוק שמחזיק בנכס או שחב את ההתחייבות. לפיכך, נתונים שאינם ניתנים לצפייה ישקפו את ההנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בהן בעת המחרת הנכס או ההתחייבות, כולל הנחות לגבי סיכון.

88. הנחות לגבי סיכון כוללות את הסיכון שטבוע בטכניקת הערכה מסוימת ששימשה כדי למדוד שווי הוגן (כמו מודל המחרה) והסיכון שטבוע בנתונים לטכניקת ההערכה. מדידה שאינה כוללת תיאום לסיכון לא תייצג מדידת שווי הוגן אם משתתפים בשוק יכללו תיאום בעת המחרת הנכס או ההתחייבות. לדוגמה, ייתכן שיהיה צורך לכלול תיאום בגין סיכון כאשר קיימת אי וודאות משמעותית במדידה (לדוגמה כאשר חלה ירידה משמעותית בנפח הפעילות או ברמת הפעילות בהשוואה לפעילות שוק רגילה עבור הנכס או עבור ההתחייבות), או עבור נכסים דומים או עבור התחייבויות דומות, והישות קבעה שמחיר העסקה או המחיר המצוטט של העסקה אינו מייצג שווי הוגן, כפי שמתואר בסעיפים 37ב-47).

89. ישות תפתח נתונים שאינם ניתנים לצפייה תוך שימוש במידע הטוב ביותר שניתן להשגה בנסיבות, אשר עשוי לכלול את הנתונים של הישות עצמה. בפיתוח נתונים שאינם ניתנים לצפייה, ישות יכולה להתחיל עם הנתונים שלה, אך היא תתאים נתונים אלה אם מידע הניתן להשגה באופן סביר מצביע על כך שמשתתפים אחרים בשוק היו משתמשים בנתונים שונים או שיש משהו ייחודי לישות שאינו ניתן להשגה על ידי משתתפים אחרים בשוק (לדוגמה סינרגיה שהיא ספציפית לישות). ישות אינה צריכה לנקוט במאמצים מכבידים כדי להשיג מידע לגבי הנחות של משתתפים בשוק. אולם, ישות תביא בחשבון כל מידע לגבי הנחות של משתתפים בשוק שניתן להשגה באופן סביר. נתונים שאינם ניתנים לצפייה שפותחו באופן המתואר לעיל נחשבים הנחות של משתתפים בשוק ומקיימים את מטרת מדידת השווי הוגן.

90. סעיף 36 מתאר את השימוש בנתוני רמה 3 עבור נכסים מסוימים והתחייבויות מסוימות.

גילוי

91. ישות תיתן גילוי למידע שמסייע למשתמשים בדוחות הכספיים שלה להעריך את שני הפרטים הבאים:

(א) לנכסים ולהתחייבויות שנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי (recurring) ועל בסיס שאינו עיתי בדוח על המצב הכספי לאחר הכרה לראשונה, טכניקות ההערכה ונתונים ששימשו לפיתוח אותן מדידות.

(ב) למדידות שווי הוגן עיתיות שנעשה בהן שימוש בנתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה (רמה 3), ההשפעה של המדידות על רווח או הפסד או על רווח כולל אחר לתקופה.

92. כדי לקיים את המטרות שבסעיף 91, ישות תתחשב בכל הבאים:

(א) רמת הפירוט הדרושה כדי לספק את דרישות הגילוי;

(ב) מידת הדגש שיש לתת לכל אחת מהדרישות השונות;

(ג) מידת הקיבוץ או הפיצול של המידע; וכן

(ד) אם משתמשים בדוחות הכספיים צריכים מידע נוסף כדי להעריך את המידע הכמותי שניתן לו גילוי.

אם הגילויים המסופקים בהתאם לתקן זה ולתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים אינם מספיקים כדי לקיים את המטרות בסעיף 91, ישות תיתן גילוי למידע נוסף הדרוש על מנת לקיים מטרות אלה.

93. כדי לקיים את המטרות בסעיף 91, ישות תיתן גילוי לכל הפחות למידע הבא לגבי כל קבוצה של נכסים והתחייבויות (ראה סעיף 94 לגבי מידע על קביעת הקבוצות המתאימות של נכסים והתחייבויות) הנמדדים בשווי הוגן (כולל מדידות שמבוססות על שווי הוגן שבתחולת תקן זה) בדוח על המצב הכספי לאחר הכרה לראשונה:

(א) לגבי מדידות שווי הוגן עיתיות וכאלה שאינן עיתיות, מדידת השווי ההוגן בסוף תקופת הדיווח, ולגבי מדידות שווי הוגן שאינן עיתיות, הסיבות למדידה. מדידות שווי הוגן עיתיות של נכסים או של התחייבויות הן אלה שתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים דורשים או מתירים בדוח על המצב הכספי בסוף כל תקופת דיווח. מדידות שווי הוגן שאינן עיתיות של נכסים או של התחייבויות הם אלה שתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים דורשים או מתירים בדוח על המצב הכספי בנסיבות מסוימות (לדוגמה כאשר ישות מודדת נכס שמוחזק למכירה בשווי הוגן בניכוי עלויות למכירה בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 5 נכסים לא

שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו מאחר שהשווי ההוגן של הנכס בניכוי עלויות למכירה הוא נמוך יותר מהערך בספרים שלו).

(ב) לגבי מדידות שווי הוגן עיתיות וכאלה שאינן עיתיות, הרמה של מידרג השווי ההוגן שבהן מסווגות מדידות השווי ההוגן במלואן (רמה 1, 2 או 3).

(ג) לגבי נכסים או התחייבויות המוחזקים בסוף תקופת הדיווח שנמדדו בשווי הוגן על בסיס עיתי, הסכומים של העברות כלשהן בין רמה 1 לבין רמה 2 של מידרג השווי ההוגן, הסיבות לאותן העברות והמדיניות של הישות לקביעה מתי העברות בין הרמות נחשבות כאילו התרחשו (ראה סעיף 95). להעברות לתוך כל רמה יינתן גילוי ודיון בנפרד מהעברות מחוץ לכל רמה.

(ד) לגבי מדידות שווי הוגן עיתיות וכאלה שאינן עיתיות המסווגות ברמה 2 וברמה 3 של מידרג השווי ההוגן, תיאור של טכניקת הערכה (טכניקות הערכה) והנתונים שנעשה בהם שימוש במדידת השווי ההוגן. אם היה שינוי בטכניקת הערכה (לדוגמה, שינוי מגישת שוק לגישת ההכנסה או שימוש בטכניקת הערכה נוספת), הישות תיתן גילוי לשינוי זה ולסיבה (סיבות) לביצועו. עבור מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן, ישות תספק מידע כמותי לגבי נתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ששימשו במדידת השווי ההוגן. ישות אינה נדרשת ליצור מידע כמותי כדי לציית לדרישת גילוי זו אם נתונים כמותיים שאינם ניתנים לצפייה אינם מפותחים על ידי הישות בעת מדידת שווי הוגן (לדוגמה כאשר ישות משתמשת במחירים מעסקאות קודמות או מידע לגבי המחרה של צד שלישי ללא תיאום). אולם, בעת הספקת גילוי זה ישות אינה יכולה להתעלם מנתונים כמותיים שאינם ניתנים לצפייה שהם משמעותיים למדידת שווי הוגן ושהם ניתנים להשגה באופן סביר על ידי הישות.

(ה) לגבי מדידות שווי הוגן עיתיות המסווגות ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן, התאמה בין יתרות הפתיחה לבין יתרות הסגירה, תוך גילוי בנפרד לשינויים במהלך התקופה שניתן לייחס לפרטים הבאים:

(i) סך רווחים או הפסדים לתקופה שהוכרו ברווח או בהפסד והסעיף (הסעיפים) ברווח או בהפסד שבהם אותם רווחים או הפסדים מוכרים.

- (ii) סך רווחים או הפסדים לתקופה שהוכרו ברווח כולל אחר, והסעיף (הסעיפים) ברווח כולל אחר שבהם אותם רווחים או הפסדים מוכרים.
- (iii) רכישות, מכירות, הנפקות וסילוקים (לכל אחד מסוגי השינויים יינתן גילוי בנפרד).
- (iv) הסכומים של העברות כלשהן לתוך רמה 3 או מחוץ לרמה 3 של מידרג השווי ההוגן, הסיבות לאותן העברות והמדיניות של הישות לקביעה מתי העברות בין הרמות נחשבות כאילו התרחשו (ראה סעיף 95). להעברות לתוך רמה 3 יינתן גילוי ודיון בנפרד מהעברות מחוץ לרמה 3.
- (ו) למדידת שווי הוגן עיתיות המסווגות ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן, הסכום של סך הרווחים או ההפסדים לתקופה ב-(ה)(i) שכלולים ברווח או הפסד שניתנים לייחוס לשינוי ברווחים שלא מומשו או בהפסדים שלא מומשו המתייחסים לאותם נכסים והתחייבויות המוחזקים בסוף תקופת הדיווח, והסעיף (הסעיפים) ברווח או הפסד שבהם רווחים שלא מומשו אלה או הפסדים שלא מומשו אלה מוכרים.
- (ז) לגבי מדידות שווי הוגן עיתיות ואלה שאינן עיתיות המסווגות ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן, תיאור של תהליכי הערכה ששימשו את הישות (כולל, לדוגמה, איך ישות קובעת את מדיניות הערכה שלה ואת תהליכי הערכה ואיך היא מנתחת שינויים במדידות שווי הוגן מתקופה לתקופה).
- (ח) לגבי מדידות שווי הוגן עיתיות המסווגות ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן:
- (i) עבור כל המדידות האלה, תיאור מילולי של הרגישות של מדידת השווי ההוגן לשינויים בנתונים שאינם ניתנים לצפייה אם התוצאה של שינוי באותם נתונים לסכום שונה עשויה להיות מדידת שווי הוגן גבוהה יותר באופן משמעותי או נמוכה יותר באופן משמעותי. אם קיימים יחסי גומלין בין אותם נתונים לבין נתונים אחרים שאינם ניתנים לצפייה ששימשו במדידת שווי הוגן, ישות תספק גם תיאור של אותם יחסי גומלין וכיצד הם יכולים להגדיל או לצמצם את ההשפעה של שינויים בנתונים שאינם ניתנים לצפייה

על מדידת השווי ההוגן. כדי לציית לדרישת גילוי זו, התיאור המילולי של הרגישות לשינויים בנתונים שאינם ניתנים לצפייה יכלול, לכל הפחות, את הנתונים שאינם ניתנים לצפייה שניתן להם גילוי בעת הציות לסעיף (ד).

(ii) לגבי נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, אם שינוי של אחד, או יותר, מהנתונים שאינם ניתנים לצפייה כדי לשקף הנחות חלופיות אפשריות באופן סביר תשנה את השווי ההוגן באופן משמעותי, ישות תצהיר על עובדה זו ותיתן גילוי להשפעה של אותם שינויים. הישות תיתן גילוי איך חושבה ההשפעה של שינוי כדי לשקף הנחה חלופית אפשרית באופן סביר. למטרה זו, משמעותיות תישקל ביחס לרווח או הפסד, ביחס לסך הנכסים או לסך ההתחייבויות, או, כאשר שינויים בשווי הוגן מוכרים ברווח כולל אחר, ביחס לסך ההון.

(ט) לגבי מדידות שווי הוגן עתיות וכאלה שאינן עתיות, אם השימוש המיטבי של נכס לא פיננסי שונה מהשימוש הנוכחי שלו, ישות תיתן גילוי לעובדה זו ומדוע נעשה שימוש בנכס הלא פיננסי באופן שונה מהשימוש המיטבי שלו.

94. ישות תקבע קבוצות מתאימות של נכסים והתחייבויות על בסיס הפרטים הבאים:

(א) המהות, המאפיינים והסיכונים של הנכס או של ההתחייבות; וכן

(ב) הרמה של מידרג השווי ההוגן שבה מסווגת מדידת השווי ההוגן.

ייתכן שיהיה צורך במספר קבוצות גדול יותר למדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן מאחר שלמדידות אלה רמה גדולה יותר של חוסר ודאות וסובייקטיביות. קביעת קבוצות מתאימות של נכסים ושל התחייבויות שלגביהם יש לספק גילויים לגבי מדידות שווי הוגן דורשת שיקול דעת. קבוצה של נכסים ושל התחייבויות לעיתים קרובות דורשת פיצול גדול יותר מאשר הסעיפים המוצגים בדוח על המצב הכספי. אולם, ישות תספק מידע מספיק כדי לאפשר התאמה לסעיפים המוצגים בדוח על המצב הכספי. אם תקן דיווח כספי בינלאומי אחר קובע קבוצה לנכס או להתחייבות, ישות עשויה להשתמש בקבוצה זו בהספקת הגילויים הנדרשים בתקן זה אם קבוצה זו מקיימת את הדרישות בסעיף זה.

95. ישות תיתן גילוי ותיישם באופן עקבי את המדיניות שלה לקביעה מתי העברות בין רמות של מידרג השווי ההוגן נחשבות כאילו התרחשו בהתאם לסעיף 93(ג) ו-ו(ה)(iv). המדיניות לגבי עיתוי ההכרה בהעברות תהיה זהה להעברות לתוך הרמות ולהעברות מחוץ לרמות. דוגמאות של מדיניות לקביעת העיתוי של העברות כוללות את הבאים:
- (א) התאריך של האירוע או של השינוי בנסיבות שגרמו להעברה.
- (ב) תחילת תקופת הדיווח.
- (ג) סוף תקופת הדיווח.
96. אם ישות מקבלת החלטת מדיניות חשבונאית כדי להשתמש בחריג שבסעיף 48, עליה לתת גילוי לעובדה זו.
97. לגבי כל קבוצה של נכסים ושל התחייבויות שלא נמדדו בשווי הוגן בדוח על המצב הכספי אך שעבורה ניתן גילוי לשווי הוגן, ישות תיתן גילוי למידע הנדרש על ידי סעיף 93(ב), (ד) ו-(ט). אולם, ישות אינה נדרשת לספק גילויים כמותיים לגבי נתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ששימשו במדידות שווי הוגן שמסווגות ברמה 3 של מידרג השווי ההוגן שנדרשים על ידי סעיף 93(ד). לגבי נכסים והתחייבויות כאלה, ישות אינה צריכה לספק את הגילויים האחרים שנדרשים על ידי תקן זה.
98. לגבי התחייבות שנמדדה בשווי הוגן ושהונפקה עם אמצעים לחיזוק אשראי של צד שלישי שאינם ניתנים להפרדה, המנפיק ייתן גילוי לקיומם של אותם אמצעים לחיזוק אשראי ואם הם משתקפים במדידת השווי ההוגן של ההתחייבות.
99. ישות תציג את הגילויים הכמותיים שנדרשים על ידי תקן זה בצורת טבלה אלא אם כן צורה אחרת מתאימה יותר.

נספח א**מונחים מוגדרים**

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד של התקן.

שוק שבו עסקאות של הנכס או של ההתחייבות מתרחשות בתדירות מספיקה ובנפח מספיק כדי לספק מידע לגבי המחרה על בסיס מתמשך.	שוק פעיל (active market)
טכניקת הערכה שמשקפת את הסכום שהיה נדרש כעת להחליף את יכולת השירות (service capacity) של נכס (לעיתים קרובות מכונה עלות שיחלוף שוטפת).	גישת העלות (cost approach)
המחיר ששולם לרכוש נכס או המחיר שהתקבל כדי ליטול התחייבות בעסקת החלפה.	מחיר כניסה (entry price)
המחיר שהיה מתקבל ממכירה של נכס או המחיר שהיה משולם להעברה של התחייבות.	מחיר יציאה (exit price)
ממוצע משוקלל לפי הסתברות (כלומר ממוצע של ההתפלגות) של תזרימי מזומנים עתידיים אפשריים.	תזרים מזומנים חזוי (expected cash flow)
המחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.	שווי הוגן (fair value)
השימוש של נכס לא פיננסי על ידי משתתפים בשוק שהיו ממקסמים את הערך של הנכס או של הקבוצה של נכסים והתחייבויות (לדוגמה עסק) שבה הנכס היה משמש.	השימוש המיטבי (highest and best use)
טכניקות הערכה שממירות סכומים עתידיים (לדוגמה תזרימי מזומנים או הכנסות והוצאות) לסכום נוכחי (כלומר מהוון) אחד. מדידת השווי ההוגן נקבעת על בסיס הערך שעליו מצביעות ציפיות שוק שוטפות לגבי אותם סכומים עתידיים.	גישת ההכנסה (income approach)

מונחים מוגדרים (המשך)

ההנחות שמשותפים בשוק היו משתמשים בהן בעת המחרת הנכס או ההתחייבות, כולל הנחות לגבי סיכון, כמו ההנחות הבאות:	נתונים (inputs)
(א) הסיכון שטבוע בטכניקת הערכה מסוימת שמשמשת למדידת שווי הוגן (כמו מודל המחרה); וכן	
(ב) הסיכון שטבוע בנתונים לטכניקת הערכה.	
נתונים עשויים להיות ניתנים לצפייה או שאינם ניתנים לצפייה.	
מחירים מצוטטים (שלא תואמו) בשווקים פעילים עבור נכסים זהים או התחייבויות זהות שלישות יש גישה אליהם במועד המדידה.	נתוני רמה 1 (level 1 inputs)
נתונים, מלבד מחירים מצוטטים שכלולים ברמה 1, שהם ניתנים לצפייה עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין.	נתוני רמה 2 (level 2 inputs)
נתונים שאינם ניתנים לצפייה עבור הנכס או ההתחייבות.	נתוני רמה 3 (level 3 inputs)
טכניקת הערכה שמשמשת במחירים ובמידע רלוונטי אחר שמופק מעסקאות שוק שבהם מעורבים נכסים זהים או נכסים שניתנים להשוואה (כלומר דומים), התחייבויות זהות או התחייבויות שניתנות להשוואה (דומות) או קבוצה של נכסים והתחייבויות זהה או ניתנת להשוואה (דומה), כמו עסק.	גישת השוק (market approach)
נתונים שנגזרים בעיקר מנתוני שוק שניתנים לצפייה או שמאומתים על ידי נתוני שוק ניתנים לצפייה באמצעות מתאם או באמצעים אחרים.	נתונים המאומתים על ידי נתוני שוק (market- corroborated inputs)

מונחים מוגדרים (המשך)

משתתפים בשוק (market participants)
 קונים או מוכרים בשוק העיקרי (או הכדאי ביותר) של הנכס או של ההתחייבות שיש להם את כל המאפיינים הבאים:

(א) הם בלתי תלויים זה בזה, כלומר הם לא צדדים קשורים כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24. למרות זאת המחיר בעסקה עם צד קשור עשוי לשמש כנתון למדידת שווי הוגן אם לישות יש ראייה שההתקשרות בעסקה בוצעה בתנאי שוק.

(ב) הם בעלי ידע, יש להם הבנה סבירה לגבי הנכס או ההתחייבות ולגבי העסקה תוך שימוש בכל המידע הניתן להשגה, כולל מידע שניתן להשיגו באמצעות בדיקות נאותות שהם רגילים ונהוגים.

(ג) הם יכולים להתקשר בעסקה עבור הנכס או ההתחייבות.

(ד) הם נכונים להתקשר בעסקה עבור הנכס או ההתחייבות, כלומר הם בעלי מוטיבציה אך אינם מאולצים או מחויבים בדרך אחרת לעשות זאת.

השוק הכדאי ביותר (most advantageous market)

השוק שממקסם את הסכום שהיה מתקבל ממכירה של נכס או שממזער את הסכום שהיה משולם להעברה של התחייבות, לאחר הבאה בחשבון של עלויות עסקה ושל עלויות הובלה.

סיכון אי ביצוע (non performance risk)

הסיכון שישות לא תסדיר מחויבות. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי העצמי של הישות, אך לא מוגבל לסיכון זה.

נתונים שניתנים לצפייה (observable inputs)

נתונים המפותחים תוך שימוש בנתוני שוק, כמו מידע שזמין לציבור לגבי אירועים או עסקאות בפועל, המשקפים את ההנחות שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהן בעת המחרת הנכס או ההתחייבות.

מונחים מוגדרים (המשך)

עסקה שמניחה חשיפה לשוק לתקופה שלפני מועד המדידה כדי לאפשר פעילויות שיווקיות שהן רגילות ונהוגות לעסקאות שבהם מעורבים נכסים או התחייבויות כאלה; זו אינה עסקה כפויה (לדוגמה פירוק כפוי או מכירה בתנאי לחץ).	עסקה רגילה (orderly transaction)
השוק בעל נפח ורמת פעילות הגדולים ביותר עבור הנכס או עבור ההתחייבות.	שוק עיקרי (principal market)
פיצוי שנדרש על ידי משתתפים בשוק שונאי סיכון עבור נשיאת חוסר הוודאות שטבועה בתזרימי המזומנים של נכס או התחייבות. מכונה גם "תיאום סיכון".	פרמית סיכון (risk premium)
העלויות למכירה של נכס או להעברה של התחייבות בשוק העיקרי (או בשוק הכדאי ביותר) עבור הנכס או ההתחייבות שניתנים לייחוס במישרין למימוש של הנכס או להעברה של ההתחייבות ומקיימות את שני הקריטריונים הבאים:	עלויות עסקה (transaction costs)
(א) הן תוצאה ישירה של העסקה והן חיוניות לעסקה.	
(ב) הן לא היו מתהוות על ידי הישות אם ההחלטה למכור את הנכס או להעביר את ההתחייבות לא היתה מתקבלת (בדומה לעלויות למכירה, כהגדרתן בתקן דיווח כספי בינלאומי 5).	
העלויות שהיו מתהוות להובלת נכס מהמיקום הנוכחי שלו לשוק העיקרי (או לשוק הכדאי ביותר) שלו.	עלויות הובלה (transport costs)
הרמה שבה נכס או התחייבות מקובצים או מפוצלים בתקן דיווח כספי בינלאומי למטרות הכרה.	יחידת חשבון (unit of account)
נתונים שלגביהם נתוני שוק אינם ניתנים להשגה והם מפותחים תוך שימוש במידע הטוב ביותר הניתן להשגה לגבי הנחות שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהם בעת המחרת הנכס או ההתחייבות.	נתונים שאינם ניתנים לצפייה (unobservable inputs)

נספח ב**הנחיות יישום**

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד של התקן. הנספח מבהיר את היישום של סעיפים 1-99, ויש לו את אותה סמכות כמו לחלקים אחרים של התקן.

11. שיקולי הדעת שייושמו במצבי הערכה שונים עשויים להיות שונים. נספח זה מתאר את שיקולי הדעת שעשויים להיות מיושמים כאשר ישות מודדת שווי הוגן במצבי הערכה שונים.

גישת מדידת השווי ההוגן

22. המטרה של מדידת שווי הוגן היא לאמוד את המחיר שבו עסקה רגילה למכירת הנכס או להעברת ההתחייבות תתרחש בין משתתפים בשוק במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים. מדידת שווי הוגן דורשת מישות לקבוע את כל הבאים:

(א) הנכס המסוים או ההתחייבות המסוימת שהם נשוא המדידה (בעקביות עם יחידת החשבון שלהם).

(ב) עבור נכס לא פיננסי, הנחת הערכה המתאימה למדידה (בעקביות עם השימוש המיטבי שלו).

(ג) השוק העיקרי (או השוק הכדאי ביותר) עבור הנכס או ההתחייבות.

(ד) טכניקת (טכניקות) ההערכה המתאימה (המתאימות) למדידה, תוך התחשבות בזמינות של הנתונים שבאמצעותם יפותחו הנתונים שמייצגים את ההנחות שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהם בעת המחרת הנכס או ההתחייבות ואת הרמה של מידרג השווי ההוגן שבה מסווגים הנתונים.

הנחת הערכה לנכסים לא פיננסיים (סעיפים 31 - 33)

33. כאשר מודדים את השווי ההוגן של נכס לא פיננסי שמשמש בשילוב עם נכסים אחרים כקבוצה (כפי שהוא הותקן או עוצב בדרך אחרת לשימוש) או בשילוב עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות (לדוגמה עסק), ההשפעה של הנחת הערכה תלויה בנסיבות. לדוגמה:

(א) השווי ההוגן של נכס יכול להיות זהה בין אם הנכס משמש לבדו או בשילוב עם נכסים אחרים או בשילוב עם נכסים

אחרים והתחייבויות אחרות. זה יכול להיות המקרה אם הנכס הוא עסק שמשתתפים בשוק היו ממשיכים להפעיל. במקרה כזה, העסקה תהיה כרוכה בהערכת העסק במלואו. השימוש בנכסים כקבוצה בעסק נמשך היה מפיך סינרגיות שהיו ניתנות להשגה על ידי משתתפים בשוק (כלומר סינרגיות של משתתפים בשוק אשר, לפיכך ישפיעו על השווי ההוגן של הנכס על בסיס נפרד או בשילוב עם נכסים אחרים או בשילוב עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות).

(ב) שימוש של נכס בשילוב עם נכסים אחרים או בשילוב עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות יכול להיכלל במדידת השווי ההוגן באמצעות תיאומים לשווי של הנכס המשמש על בסיס נפרד. זה יכול להיות המקרה אם הנכס הוא מכונה ומדידת השווי ההוגן נקבעת תוך שימוש במחיר נצפה למכונה דומה (שאינה מותקנת או מעוצבת בדרך אחרת לשימוש), תיאום לעלויות הובלה ולעלויות התקנה כך שמדידת השווי ההוגן משקפת את המצב ואת המיקום הנוכחיים של המכונה (שמותקנת ומעוצבת לשימוש).

(ג) שימוש של נכס בשילוב עם נכסים אחרים או בשילוב עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות יכול להיכלל במדידת השווי ההוגן באמצעות הנחות של משתתפים בשוק ששימשו למדוד את השווי ההוגן של הנכס. לדוגמה, אם הנכס הוא מלאי בתהליך שהוא יחודי ומשתתפים בשוק ימירו את המלאי למוצרים מוגמרים, השווי ההוגן של המלאי יניח שמשתתפים בשוק רכשו או היו רוכשים ציוד מתמחה כלשהו הדרוש כדי להמיר את המלאי למוצרים מוגמרים.

(ד) שימוש של נכס בשילוב עם נכסים אחרים או בשילוב עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות יכול להיכלל בטכניקת הערכה המשמשת למדידת השווי ההוגן של הנכס. זה יכול להיות המקרה כאשר משתמשים בשיטת הרווחים העודפים לתקופות מרובות (multi-period excess earnings method) כדי למדוד את השווי ההוגן של נכס לא מוחשי מאחר שאותה טכניקת הערכה מביאה בחשבון במפורש את התרומה של נכסים משלימים כלשהם ושל התחייבויות מיוחסות כלשהן בקבוצה שבה נכס לא מוחשי כזה היה משמש.

(ה) במצבים מוגבלים יותר, כאשר ישות משתמשת בנכס שהוא בקבוצה של נכסים, הישות יכולה למדוד את הנכס בסכום שמקורב לשווי ההוגן בעת הקצאת השווי ההוגן של קבוצת הנכסים לנכסים הבודדים של הקבוצה. זה יכול להיות המקרה אם בהערכה מעורב מקרקעין והשווי ההוגן של

המקרקעין שהושבח (כלומר קבוצת נכסים) מוקצה לנכסים שמרכיבים אותו (כמו קרקע ושיפורים).

שווי הוגן בהכרה לראשונה (סעיפים 57-60)

42. בעת קביעה אם שווי הוגן בהכרה לראשונה שווה למחיר העסקה, ישות תביא בחשבון גורמים ספיציפיים לעסקה ולנכס או להתחייבות. לדוגמה, מחיר העסקה יכול שלא לייצג שווי הוגן של נכס או של התחייבות בהכרה לראשונה אם אחד מהתנאים הבאים מתקיים:

(א) העסקה היא בין צדדים קשורים, למרות זאת המחיר בעסקה עם צדדים קשורים יכול לשמש כנתון למדידת שווי הוגן אם לישות יש ראייה שההתקשרות בעסקה בוצעה בתנאי שוק.

(ב) העסקה מתרחשת בתנאי לחץ או שהמוכר מאולץ לקבל את המחיר בעסקה. לדוגמה, זה יכול להיות המקרה אם המוכר חווה קשיים פיננסיים.

(ג) יחידת החשבון המיוצגת במחיר העסקה שונה מיחידת החשבון עבור הנכס או ההתחייבות שנמדדים בשווי הוגן. לדוגמה, זה יכול להיות המקרה אם הנכס או ההתחייבות שנמדדים בשווי הוגן הם רק מרכיב אחד בעסקה (לדוגמה בצירוף עסקים), העסקה כוללת זכויות וזכויות יתר שאינן מוצהרות (unstated rights) הנמדדות בנפרד בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי אחר, או שמחיר העסקה כולל עלויות עסקה.

(ד) השוק שבו העסקה מתרחשת הוא שונה מהשוק העיקרי (או מהשוק הכדאי ביותר). לדוגמה, שווקים אלה יכולים להיות שונים אם הישות היא דילר שמתקשר בעסקאות עם לקוחות בשוק הקמעונאי, אך השוק העיקרי (או השוק הכדאי ביותר) עבור עסקת היציאה הוא עם דילרים אחרים בשוק של דילרים.

טכניקות הערכה (סעיפים 61-66)

גישת השוק

51. גישת השוק משתמשת במחירים ובמידע רלוונטי אחר שנוצר על ידי עסקאות שוק שבהן מעורבים נכסים, התחייבויות או קבוצה של נכסים והתחייבויות זהים או שניתנים להשוואה (כלומר דומים), כמו עסק.

6ב. לדוגמה, טכניקות הערכה שעקביות עם גישת השוק לעיתים קרובות משתמשות במכפילי שוק הנגזרים ממערכת של נתונים שניתנים להשוואה. מכפילים יכולים להיות בטווח עם מכפילים שונים לכל נתון שניתן להשוואה. הבחירה של מכפיל מתאים בתוך הטווח דורשת שיקול דעת, תוך התחשבות בגורמים כמותיים וגורמים איכותיים שספציפיים למדידה.

7ב. טכניקות הערכה שעקביות עם גישת השוק כוללות המחרה בשיטת מטריצה. המחרה בשיטת מטריצה היא טכניקה מתמטית שמשמשת בעיקר כדי להעריך מספר סוגים של מכשירים פיננסיים, כמו ניירות ערך התחייבותיים, מבלי להסתמך באופן בלעדי על מחירים מצוטטים לניירות ערך הספציפיים, אלא תוך הסתמכות על היחסים שבין ניירות הערך לניירות ערך מצוטטים אחרים המהווים עוגן להערכה.

גישת העלות

8ב. גישת העלות משקפת את הסכום שהיה נדרש כעת כדי להחליף את יכולת השירות של נכס (לעיתים קרובות מכונה עלות שיחלוף שוטפת).

9ב. מנקודת המבט של מוכר שהוא משתתף בשוק, המחיר שהיה מתקבל עבור נכס מבוסס על העלות לקונה שהוא משתתף בשוק לרכוש או להקים נכס חלופי בעל שימושיות שניתנת להשוואה, המותאמת בגין התישנות. זאת מאחר שקונה שהוא משתתף בשוק לא ישלם עבור נכס יותר מאשר הסכום שבו הוא יכול להחליף את יכולת השירות של אותו נכס. התישנות כוללת הידרדרות פיזית, התישנות תפקודית (טכנולוגית) והתישנות כלכלית (חיצונית) של הנכס והיא רחבה יותר מפחת לצורכי דיווח כספי (הקצאת עלות היסטורית) או לצורכי מס (תוך שימוש באורך חיי שירות מוגדר). במקרים רבים שיטת עלות השיחלוף השוטפת משמשת כדי למדוד את השווי ההוגן של נכסים מוחשיים שמשמשים בשילוב עם נכסים אחרים או עם נכסים אחרים והתחייבויות אחרות.

גישת ההכנסה

10ב. גישת ההכנסה ממירה סכומים עתידיים (לדוגמה תזרימי מזומנים או הכנסות והוצאות) לסכום נוכחי (כלומר מהוון) אחד. כאשר נעשה שימוש בגישת ההכנסה, מדידת השווי ההוגן משקפת ציפיות שוק נוכחיות לגבי אותם סכומים עתידיים.

11ב. אותן טכניקות הערכה כוללות, לדוגמה את הטכניקות הבאות :

(א) טכניקות ערך נוכחי (ראה סעיפים 12-30ב);

- (ב) מודלים להמחרת אופציה כמו נוסחת בלק-שולס-מרטון או מודל בינומי (כלומר מודל סבכה (lattice model)), שמשלב טכניקות של ערך נוכחי ומשקף הן את ערך הזמן של אופציה והן את הערך הפנימי של אופציה; וכן
- (ג) שיטת הרווחים העודפים לתקופות מרובות, אשר משמשת כדי למדוד שווי הוגן של חלק מהנכסים הלא מוחשיים.

טכניקות ערך נוכחי

12ב. סעיפים 13-30 מתארים את השימוש בטכניקות ערך נוכחי כדי למדוד שווי הוגן. סעיפים אלה מתמקדים בטכניקת תיאום של שיעור ההיוון ובטכניקת תזרים מזומנים חזוי (ערך נוכחי חזוי). סעיפים אלה אינם קובעים שיש להשתמש בטכניקת ערך נוכחי ספציפית יחידה ואינם מגבילים את השימוש בטכניקות ערך נוכחי למדוד שווי הוגן לטכניקות הנדונות בלבד. טכניקת הערך הנוכחי שמשמשת כדי למדוד שווי הוגן תהיה תלויה בעובדות ובנסיבות הספציפיות לנכס שנמדד או להתחייבות שנמדדת (לדוגמה אם מחירים עבור נכסים שניתנים להשוואה או התחייבויות שניתנות להשוואה ניתנים לצפייה בשוק) ותלויה באפשרות להשגה של נתונים מספיקים.

המרכיבים של מדידת ערך נוכחי

13ב. ערך נוכחי (כלומר יישום של גישת ההכנסה) הוא כלי שמשמש כדי לקשור סכומים עתידיים (לדוגמה תזרימי מזומנים או ערכים) לסכום נוכחי תוך שימוש בשיעור היוון. מדידת שווי הוגן של נכס או של התחייבות תוך שימוש בטכניקת ערך נוכחי כוללת את כל האלמנטים הבאים מנקודת המבט של משתתפים בשוק במועד המדידה:

- (א) אומדן של תזרימי מזומנים עתידיים עבור הנכס הנמדד או ההתחייבות הנמדדת.
- (ב) ציפיות לגבי שינויים אפשריים בסכום או בעיתוי של תזרימי המזומנים, המייצגים את אי הוודאות שטבועה בתזרימי המזומנים.
- (ג) ערך הזמן של הכסף, המיוצג על ידי השיעור על נכסים כספיים חסרי סיכון שיש להם מועד פרעון או משך חיים אשר חופפים לתקופה המכוסה על ידי תזרימי המזומנים ואינו משקף אי וודאות בעיתוי וסיכון של כשל למחזיק (כלומר שיעור ריבית חסרת סיכון).

- (ד) המחיר לנשיאת אי הוודאות שטבועה בתזרימי המזומנים (כלומר פרמית סיכון).
- (ה) גורמים אחרים שמשותפים בשוק יביאו בחשבון בהתאם לנסיבות.
- (ו) להתחייבות, סיכון אי ביצוע המתייחס לאותה התחייבות, כולל סיכון האשראי העצמי של הישות (כלומר הלווה).

עקרונות כלליים

14. טכניקות ערך נוכחי שונות זו מזו באופן שבו הן כוללות את האלמנטים בסעיף 13. אולם, כל העקרונות הכלליים הבאים קובעים את היישום של טכניקת ערך נוכחי כלשהי המשמשת למדוד שווי הוגן:

- (א) תזרימי מזומנים ושיעורי היוון ישקפו הנחות שמשותפים בשוק ישתמשו בעת המחרת הנכס או ההתחייבות.
- (ב) תזרימי מזומנים ושיעורי היוון יביאו בחשבון רק את הגורמים שניתן לייחסם לנכס הנמדד או להתחייבות הנמדדת.
- (ג) כדי למנוע כפילות בחישוב או השמטה של ההשפעות של גורמי סיכון, שיעורי ההיוון ישקפו הנחות שהן עקביות עם ההנחות שטבועות בתזרימי המזומנים. לדוגמה, שיעור היוון שמשקף את אי הוודאות בציפיות לגבי כשלים עתידיים הוא מתאים אם משתמשים בתזרימי מזומנים חוזיים של הלוואה (כלומר טכניקת תיאום שיעור היוון). אין להשתמש באותו שיעור אם משתמשים בתזרימי מזומנים חזויים (כלומר שיקלול הסתברות) (כלומר טכניקת ערך נוכחי חזוי) מאחר שתזרימי המזומנים החזויים כבר משקפים הנחות לגבי אי הוודאות בכשלים עתידיים; במקום זאת, יש להשתמש בשיעור היוון שהוא הולם את הסיכון שטבוע בתזרימי המזומנים החזויים.
- (ד) הנחות לגבי תזרימי מזומנים ושיעורי היוון צריכות להיות עקביות. לדוגמה, יש להוון תזרימי מזומנים נומינליים, אשר כוללים את השפעת האינפלציה, בשיעור שיכלול את השפעת האינפלציה. שיעור הריבית הנומינאלית חסרת סיכון כולל את השפעת האינפלציה. תזרימי מזומנים במונחים ריאליים, אשר אינם כוללים את ההשפעה של אינפלציה, יהוונו בשיעור שאינו כולל את ההשפעה של אינפלציה. באופן דומה, תזרימי מזומנים לאחר מס יהוונו תוך שימוש

בשיעור היוון שלאחר מס. תזרימי מזומנים לפני מס יהוונו בשיעור שהוא עקבי עם תזרימי מזומנים אלה.

(ה) שיעורי היוון יהיו עקביים עם הגורמים הכלכליים שבבסיס המטבע שבו נקובים תזרימי המזומנים.

סיכון ואי וודאות

15ב. מדידת שווי הוגן תוך שימוש בטכניקות ערך נוכחי מבוצעת בתנאי חוסר וודאות מאחר שתזרימי המזומנים שנעשה בהם שימוש הם אומדנים ולא סכומים ידועים. במקרים רבים הן הסכום והן העיתוי של תזרימי המזומנים אינם וודאיים. גם סכומים קבועים חוזיים, כמו התשלומים על הלוואה, הם אי וודאיים אם קיים סיכון לכשל.

16ב. משתתפים בשוק בדרך כלל מבקשים פיצוי (כלומר פרמית סיכון) עבור נשיאת אי הוודאות שטבועה בתזרימי המזומנים של נכס או של התחייבות. מדידת שווי הוגן תכלול פרמית סיכון המשקפת את הסכום שמשתתפים בשוק יידרשו כפיצוי עבור אי הוודאות שטבועה בתזרימי המזומנים. אחרת, המדידה לא תייצג נאמנה שווי הוגן. בחלק מהמקרים קביעת פרמית הסיכון המתאימה יכולה להיות מורכבת. אולם, רמת המורכבות לבדה אינה סיבה מספקת לא לכלול פרמית סיכון.

17ב. טכניקות ערך נוכחי שונות זו מזו בדרך שבה מבוצע תיאום לסיכון ובסוג של תזרימי המזומנים שבהם נעשה שימוש. לדוגמה:

(א) טכניקת תיאום שיעור ההיוון (ראה סעיפים 18-22ב) משתמשת בשיעור היוון מתואם לסיכון ובתזרימי מזומנים חוזיים, מובטחים או סבירים ביותר.

(ב) שיטה 1 של טכניקת ערך נוכחי חזוי (ראה סעיף 25) משתמשת בתזרימי מזומנים חוזיים שהותאמו לסיכון ובשיעור חסר סיכון.

(ג) שיטה 2 של טכניקת ערך נוכחי חזוי (ראה סעיף 26) משתמשת בתזרימי מזומנים חוזיים שלא הותאמו לסיכון ובשיעור היוון שהותאם כדי לכלול את פרמית הסיכון שמשתתפים בשוק דורשים. שיעור זה שונה מהשיעור המשמש בטכניקת תיאום שיעור ההיוון.

טכניקת תיאום שיעור היוון

18ב. טכניקת תיאום שיעור ההיוון משתמשת במערכת יחידה של תזרימי מזומנים מתוך הטווח של סכומים אפשריים שנאמדו, בין אם תזרימי מזומנים חוזיים, תזרימי מזומנים מובטחים (כמו במקרה של אגרות חוב) או תזרימי המזומנים הסבירים ביותר. בכל המקרים, תזרימי מזומנים אלה מותנים בהתרחשות של אירועים מוגדרים (לדוגמה תזרימי מזומנים חוזיים או מובטחים לאגרת חוב הם מותנים בכך שלא יהיה כשל על ידי בעל החוב). שיעור ההיוון המשמש בטכניקת תיאום שיעור ההיוון נגזר משיעורי תשואה נצפים עבור נכסים שניתנים להשוואה או עבור התחייבויות שניתנות להשוואה שנסחרים בשוק. בהתאם לכך, תזרימי המזומנים החוזיים, המובטחים או הסבירים ביותר מהוונים בשיעור שוק נצפה או בשיעור שוק נאמד עבור תזרימי מזומנים מותנים כאלה (כלומר שיעור התשואה בשוק).

19ב. טכניקת תיאום שיעור ההיוון דורשת ניתוח של נתוני שוק עבור נכסים שניתנים להשוואה או עבור התחייבויות שניתנות להשוואה. יכולת השוואה נקבעת על ידי התחשבות במהות של תזרימי המזומנים (לדוגמה אם תזרימי המזומנים הם חוזיים או לא חוזיים ואם סביר שהם יגיבו באופן דומה לשינויים בתנאים כלכליים), כמו גם בגורמים אחרים (לדוגמה איתנות אשראי, בטחונות, תקופה, אמות מידה פיננסיות מגבילות וזילות). לחלופין, אם נכס בודד שניתן להשוואה או התחייבות בודדת שניתנת להשוואה אינם משקפים באופן נאות את הסיכון שטבוע בתזרימי המזומנים של הנכס הנמדד או של ההתחייבות הנמדדת, ייתכן שיהיה זה אפשרי לגזור את שיעור ההיוון תוך שימוש בנתונים עבור מספר נכסים שניתנים להשוואה או עבור מספר התחייבויות שניתנות להשוואה בשילוב עם עקום תשואה חסר סיכון (כלומר תוך שימוש בגישת ה"מבנה המשולב").

20ב. כדי להמחיש את גישת המבנה המשולב, נניח שנכס א' הוא זכות חוזית לקבל 1,800 ש"ח בעוד שנה אחת (כלומר אין אי וודאות לגבי העיתוי). קיים שוק מבוסס לנכסים שניתנים להשוואה, ומידע לגבי אותם נכסים, כולל מידע לגבי מחיר, הוא ניתן להשגה. מאותם נכסים שניתנים להשוואה:

(א) נכס ב' הוא זכות חוזית לקבל 1,200 ש"ח בעוד שנה אחת ויש לו מחיר שוק של 1,083 ש"ח. לכן, שיעור התשואה השנתי הגלום (כלומר שיעור שוק של תשואה לשנה אחת) הוא 10.8 אחוז (1-1,083/1,200 ש"ח).

¹ בתקן זה סכומים כספיים נקובים בשקלים חדשים (ש"ח).

(ב) נכס ג' הוא זכות חוזית לקבל 700 ש"ח בעוד שנתיים ויש לו מחיר שוק של 566 ש"ח. לכן, שיעור התשואה השנתי הגלום (כלומר שיעור שוק של תשואה לשנתיים) הוא 11.2 אחוז (1-0.5)^0.5(566 ש"ח/700 ש"ח)).

(ג) כל שלושת הנכסים ניתנים להשוואה בהתייחס לסיכון (כלומר פיזור של תשלומים אפשרי ואשראי אפשרי).

21ב. על בסיס העיתוי של תשלומים חוזיים שצריכים להתקבל עבור נכס א' ביחס לעיתוי של נכס ב' ונכס ג' (כלומר שנה אחת לנכס ב' לעומת שנתיים לנכס ג'), נכס ב' נחשב יותר ניתן להשוואה לנכס א'. שימוש בתשלום החוזי שצריך להתקבל עבור נכס א' (800 ש"ח) ושיעור שוק לשנה אחת הנגזר מנכס ב' (10.8 אחוז), יביא לכך שהשווי ההוגן של נכס א' הוא 722 ש"ח (800/1.108 ש"ח). לחלופין, בהיעדר מידע שוק הניתן להשגה עבור נכס ב', ניתן לגזור שיעור שוק לשנה אחת מנכס ג' תוך שימוש בגישת המבנה המשולב. במקרה זה, שיעור שוק לשנתיים שנגזר מנכס ג' (11.2 אחוז) יותאם לשיעור שוק לשנה אחת תוך שימוש במבנה המשולב של התקופות של עקומת תשואה חסרת סיכון. מידע נוסף וניתוח נוסף יכולים להידרש כדי לקבוע אם פרמיות הסיכון עבור נכס לשנה אחת ועבור נכס לשנתיים הן זהות. אם נקבע שפרמיות הסיכון עבור נכס לשנה אחת ונכס לשנתיים אינן זהות, לשיעור השוק לתשואה של שנתיים יבוצע תיאום נוסף בגין השפעה זו.

22ב. כאשר טכניקת תיאום שיעור ההיוון מיושמת לתקבולים קבועים או תשלומים קבועים, התיאום עבור סיכון שטבוע בתזרימי המזומנים של הנכס הנמדד או של ההתחייבות הנמדדת נכלל בשיעור ההיוון. בחלק מהיישומים של טכניקת תיאום שיעור ההיוון לתזרימי מזומנים שאינם תקבולים קבועים או תשלומים קבועים, ייתכן שיהיה צורך בתיאום לתזרימי המזומנים כדי להשיג יכולת השוואה עם הנכס הנצפה או עם ההתחייבות הנצפית שמהם נגזר שיעור ההיוון.

טכניקת ערך נוכחי חזוי

23ב. טכניקת ערך נוכחי חזוי משתמשת כנקודת פתיחה במערכת של תזרימי מזומנים שמייצגים את הממוצע המשוקלל לפי הסתברויות של כל תזרימי המזומנים העתידיים האפשריים (כלומר תזרימי המזומנים החזויים). האומדן המתקבל זהה לערך חזוי (תוחלת), אשר, בתנאים סטטיסטיים, הוא הממוצע המשוקלל של ערכים אפשריים של משתנה אקראי בדיד וההסתברויות המקבילות כמשקולות. מאחר שכל תזרימי המזומנים האפשריים משוקללים לפי הסתברות, תזרים המזומנים החזוי המתקבל אינו

מותנה בהתרחשות של אירוע מוגדר כלשהו (שלא כמו תזרימי המזומנים המשמשים בטכניקת תיאום שיעור ההיוון).

24ב. בקבלת החלטת השקעה, משתתפים בשוק שונאי סיכון יביאו בחשבון את הסיכון שתזרימי המזומנים בפועל עשויים להיות שונים מתזרימי המזומנים החזויים. תאוריית תיק מבחינה בין שני סוגים של סיכונים:

(א) סיכון שאינו שיטתי (ניתן לביזור), שהוא הסיכון הספציפי לנכס מסוים או להתחייבות מסוימת.

(ב) סיכון שיטתי (שאינו ניתן לביזור) שהוא סיכון משותף שחולקים הנכס או ההתחייבות עם הפריטים האחרים בתיק מבוזר.

תאוריית תיק גורסת כי בשוק בשיווי משקל, משתתפים בשוק יפוצו רק עבור נשיאת סיכון שיטתי הטבוע בתזרימי המזומנים. (בשווקים שאינם יעילים או שאינם בשיווי משקל, צורות שונות של תשואה או פיצוי יכולות להיות ניתנות להשגה.)

25ב. שיטה 1 של טכניקת ערך נוכחי חזוי מתאימה את תזרימי המזומנים החזויים של נכס בגין סיכון שיטתי (כלומר סיכון שוק) על ידי ניכוי פרמית סיכון מזומן (כלומר תזרימי מזומנים חזויים מתואמי סיכון). אותם תזרימי מזומנים חזויים שתואמו לסיכון מייצגים תזרימי מזומנים ודאיים שווי ערך, אשר מהווים בשיעור ריבית חסרת סיכון. תזרים המזומנים הודאי שווה ערך מתייחס לתזרים מזומנים חזוי (כהגדרתו), אשר הותאם לסיכון כך שמשותף בשוק הוא אדיש להחלפת תזרים מזומנים וודאי עבור תזרים מזומנים חזוי. לדוגמה, אם משותף בשוק היה מוכן להחליף תזרים מזומנים חזוי של 1,200 ש"ח עבור תזרים מזומנים וודאי של 1,000 ש"ח, ה-1,000 ש"ח הם תזרים המזומנים הודאי שווה ערך של ה-1,200 ש"ח (כלומר ה-200 ש"ח מייצגים את פרמית סיכון מזומן). במקרה כזה משותף בשוק יהיה אדיש באשר לנכס המוחזק.

26ב. לעומת זאת, שיטה 2 של טכניקת ערך נוכחי חזוי מתאימה בגין סיכון שיטתי (כלומר סיכון שוק) על ידי יישום פרמית סיכון לשיעור ריבית חסרת סיכון. בהתאם לכך, תזרימי המזומנים החזויים מהווים בשיעור שמקביל לשיעור החזוי המיוחס לתזרימי המזומנים המשוקללים לפי הסתברות (כלומר שיעור תשואה חזוי). ניתן להשתמש במודלים המשמשים להמחרת נכסים בסיכון, כמו המודל להמחרת נכסי הון (Capital Asset Pricing Model), כדי לאמוד את שיעור התשואה הצפוי. מאחר ששיעור

ההיוון המשמש בטכניקת תיאום שיעור ההיוון הוא שיעור תשואה המתייחס לתזרימי מזומנים מותנים, סביר ששיעור זה יהיה גבוה יותר משיעור ההיוון שמשמש בשיטה 2 של טכניקת ערך נוכחי חזוי, שהוא שיעור תשואה חזוי שמתייחס לתזרימי מזומנים חזויים או לתזרימי מזומנים משוקללים לפי הסתברות.

27ב. כדי להמחיש את שיטה 1 ואת שיטה 2, נניח שלנכס יש תזרימי מזומנים חזויים של 780 ש"ח לשנה אחת שנקבעו על בסיס תזרימי המזומנים האפשריים ועל בסיס ההסתברויות המוצגות להלן. שיעור הריבית חסרת סיכון הרלוונטית עבור תזרימי מזומנים למשך שנה אחת הוא 5 אחוזים, ופרמית הסיכון השיטתית עבור נכס עם אותו פרופיל סיכון הוא 3 אחוזים.

תזרימי מזומנים אפשריים	הסתברות	תזרימי מזומנים משוקללים לפי הסתברות
500 ש"ח	15%	75 ש"ח
800 ש"ח	60%	480 ש"ח
900 ש"ח	25%	225 ש"ח
תזרימי מזומנים חזויים		780 ש"ח

28ב. בהמחשה פשוטה זו, תזרימי המזומנים החזויים (780 ש"ח) מייצגים את הממוצע המשוקלל לפי הסתברות של שלושת התוצאות האפשריות. במצבים ריאליים יותר, יכולות להיות תוצאות אפשריות רבות. אולם, כדי ליישם את טכניקת ערך נוכחי חזוי, אין צורך תמיד להביא בחשבון חלוקות של כל תזרימי המזומנים האפשריים תוך שימוש במודלים ובטכניקות מורכבים. במקום זאת, ייתכן שיהיה זה אפשרי לפתח מספר מוגבל של תרחישים בדידים והסתברויות שיכיל את מכלול תזרימי המזומנים האפשריים. לדוגמה, ישות יכולה להשתמש בתזרימי מזומנים שמומשו בתקופה בעבר רלוונטית, המותאמים בגין שינויים בנסיבות שהתרחשו לאחר מכן (לדוגמה שינויים בגורמים חיצוניים, כולל תנאים כלכליים או תנאי שוק, מגמות בתעשייה ומתחרים כמו גם שינויים בגורמים פנימיים המשפיעים על הישות באופן ספציפי יותר), תוך הבאה בחשבון של ההנחות של משתתפים בשוק.

29ב. בתאוריה, הערך הנוכחי (כלומר השווי ההוגן) של תזרימי המזומנים של נכס אינו שונה בין אם הוא נקבע תוך שימוש בשיטה 1 ובין אם תוך שימוש בשיטה 2, כלהלן:

(א) בשימוש בשיטה 1, תזרימי המזומנים החזויים מותאמים בגין סיכון שיטתי (כלומר סיכון שוק). בהיעדר נתוני שוק המצביעים במישרין על הסכום של תיאום הסיכון, ניתן לגזור תיאום כזה ממודל להמחרת נכסי הון תוך שימוש בתפיסה של ודאות של שווי ערך. לדוגמה, ניתן לקבוע את תיאום הסיכון (כלומר פרמית סיכון מזומן של 22 ש"ח) תוך שימוש בפרמית הסיכון השיטתי של 3 אחוזים $(1.05/1.08) * 780$ ש"ח], 780 ש"ח), שתוצאתה תזרימי מזומנים חזויים שהותאמו בגין סיכון לסך של 758 ש"ח (22 ש"ח - 780 ש"ח). תזרים המזומנים בסך 758 ש"ח הוא השווה ערך הודאי של 780 ש"ח והוא מהווה בשיעור ריבית חסרת סיכון (5 אחוזים). הערך הנוכחי (כלומר השווי ההוגן) של הנכס הוא 722 ש"ח $(758/1.05)$ ש"ח).

(ב) בשימוש בשיטה 2, תזרימי המזומנים החזויים אינם מותאמים בגין סיכון שיטתי (כלומר סיכון שוק). במקום זאת, התיאום עבור סיכון זה נכלל בשיעור ההיוון. לכן, תזרימי המזומנים החזויים מהוונים בשיעור תשואה חזוי של 8 אחוזים (כלומר 5 אחוזים שיעור ריבית חסרת סיכון ועוד 3 אחוזים פרמית סיכון שיטתי). הערך הנוכחי (כלומר השווי ההוגן) של הנכס הוא 722 ש"ח $(780/1.08)$ ש"ח).

30ב. בעת שימוש בטכניקת ערך נוכחי חזוי כדי למדוד שווי הוגן, ניתן להשתמש בשיטה 1 או בשיטה 2. הבחירה בשיטה 1 או בשיטה 2 תהיה תלויה בעובדות ובנסיבות ספציפיות לנכס הנמדד או להתחייבות הנמדדת, במידה שבה נתונים מספיקים ניתנים להשגה ובשיקולי הדעת שיושמו.

יישום טכניקות ערך נוכחי להתחייבויות ולמכשירים הוניים של הישות שאינם מוחזקים על ידי צדדים אחרים כנכסים (סעיפים 40 ו-41)

31ב. כאשר משתמשים בטכניקת ערך נוכחי כדי למדוד שווי הוגן של התחייבות שאינה מוחזקת על ידי צד אחר כנכס (לדוגמה התחייבות בגין עלויות פירוק), ישות תאמוד, בין היתר, את תזרימי המזומנים השליליים העתידיים שמשותפים בשוק היו חוזים שיתהוו להם בהסדרת המחויבות. תזרימי המזומנים השליליים העתידיים האלה כוללים ציפיות של משותפים בשוק לגבי העלויות של הסדרת המחויבות והפיצוי שמשותפים בשוק היו דורשים כדי לקחת על עצמם את המחויבות. פיצוי כזה כולל את התשואה שמשותפת בשוק היה דורש עבור:

(א) לקיחה על עצמו של הפעילות (כלומר הערך של הסדרת המחויבות; לדוגמה על ידי שימוש במשאבים שניתן היה להשתמש בהם עבור פעילויות אחרות); וכן

(ב) לקיחת הסיכון המיוחס למחויבות (כלומר פרמית סיכון המשקפת את הסיכון שתזרימי המזומנים השליליים בפועל יכולים להיות שונים מתזרימי המזומנים השליליים החזויים; ראה סעיף 33ב).

32ב. לדוגמה, התחייבות לא פיננסית אינה כוללת שיעור תשואה חוזי ואין תשואת שוק ניתנת לצפייה לאותה התחייבות. בחלק מהמקרים, לא ניתן יהיה להבחין בין המרכיבים השונים של התשואה שמשותפים בשוק היו דורשים (לדוגמה כאשר משתמשים במחיר שצד שלישי קבלן יגבה על בסיס מחיר קבוע מראש). במקרים אחרים ישות צריכה לאמוד מרכיבים אלה בנפרד (לדוגמה כאשר משתמשים במחיר שצד שלישי קבלן יגבה על בסיס עלות בתוספת רווח מאחר שהקבלן במקרה זה אינו נושא בסיכון של שינויים עתידיים בעלויות).

33ב. ישות יכולה לכלול פרמית סיכון במדידת השווי ההוגן של התחייבות או של מכשיר הוני של הישות שאינם מוחזקים על ידי צד אחר כנכס באחת מהדרכים הבאות:

(א) על ידי תיאום תזרימי המזומנים (כלומר כגידול בסכום של תזרימי מזומנים שליליים); או

(ב) על ידי תיאום השיעור ששימש להיוון תזרימי המזומנים העתידיים לערכים הנוכחיים שלהם (כלומר כהקטנת שיעור ההיוון).

ישות תוודא שהיא אינה מבצעת כפילות בחישוב או השמטה של תיאומים לסיכון. לדוגמה, אם תזרימי המזומנים שנאמדו מוגדלים כדי להביא בחשבון את הפיצוי לנטילת הסיכון המיוחס למחויבות, אין להתאים את שיעור ההיוון כדי לשקף סיכון זה.

נתונים לטכניקות הערכה (סעיפים 67-71)

34ב. דוגמאות של שווקים שבהם נתונים יכולים להיות ניתנים לצפייה עבור חלק מהנכסים וחלק מההתחייבויות (לדוגמה מכשירים פיננסיים) כוללים את הבאים:

- (א) **במות מסחר (Exchange markets)**. בשוק החלפה, מחירי סגירה ניתנים להשגה בנקל ומייצגים באופן כללי שווי הוגן. דוגמה לשוק כזה הוא הבורסה לניירות ערך בלונדון.
- (ב) **שווקים של דילרים**. בשוק של דילרים, דילרים נכונים לסחור (לקנות או למכור עבור עצמם), ועל ידי כך לספק נזילות על ידי שימוש בהון שלהם כדי להחזיק מלאי של הפריטים שבהם הם עושים שוק. בדרך כלל, מחירי המכירה והרכישה המוצעים (המייצגים את המחיר שבו הדילר מוכן לקנות ואת המחיר שבו הדילר מוכן למכור, בהתאמה) ניתנים להשגה ביתר קלות מאשר מחירי סגירה. שווקים מעבר לדלפק (שבהם המחירים מדווחים באופן פומבי) הם שווקים של דילרים. שווקים של דילרים קיימים גם עבור מספר נכסים והתחייבויות אחרים, כולל מכשירים פיננסיים מסוימים, סחורות יסוד מסוימות ונכסים פיזיים מסוימים (לדוגמה, ציוד משומש).
- (ג) **שווקים של ברוקרים**. בשווקים של ברוקרים, ברוקרים מנסים לקשר בין קונים לבין מוכרים, אך אינם נכונים לסחור עבור עצמם. במילים אחרות, ברוקרים אינם משתמשים בהון שלהם כדי להחזיק במלאי של הפריטים שבהם הם עושים שוק. הברוקר יודע את מחירי המכירה והרכישה המוצעים על ידי כל אחד מהצדדים המתייחסים, אך, בדרך כלל, כל אחד מהצדדים אינו מודע לדרישות המחיר של צד אחר. לעתים, מחירי העסקאות שהושלמו ניתנים להשגה. שווקים של ברוקרים כוללים רשתות תקשורת אלקטרוניות, שבהן מבוצעת התאמה בין פקודות קנייה ומכירה, ושווקי נדל"ן מסחרי ונדל"ן לדור.
- (ד) **שוק של צדדים עיקריים**. בשוק של צדדים עיקריים, בעסקאות, בין אם מדובר על מכירות ראשוניות ובין אם מדובר על מכירות חוזרות, מבוצע משא ומתן באופן עצמאי ללא תיווך. מידע מועט בלבד על עסקאות אלה עשוי להיות זמין לציבור.

מידרג שווי הוגן (סעיפים 72-90)

נתוני רמה 2 (סעיפים 81-85)

35. דוגמאות של נתוני רמה 2 עבור נכסים ספציפיים והתחייבויות ספציפיות כוללות את הדוגמאות הבאות:

- (א) **חוזה החלפה של ריבית לקבל-קבועה וריבית לשלם-משתנה**, המבוסס על שיעור ההחלפה שנקבע בין הבנקים בלונדון

(ליבור). נתון רמה 2 יהיה שיעור החלפת ריבית הליבור אם שיעור זה ניתן לצפייה ומצוטט במרווחי זמן מקובלים למשך, במהות, מלוא התקופה של חוזה ההחלפה.

(ב) חוזה החלפה של ריבית לקבל-קבועה וריבית לשלם-משתנה, המבוסס על עקום תשואה נקוב במטבע חוץ. נתון רמה 2 יהיה שיעור ההחלפה המבוסס על עקום תשואה נקוב במטבע חוץ, שניתן לצפייה ומצוטט במרווחי זמן מקובלים למשך, במהות, מלוא התקופה של חוזה ההחלפה. זה יהיה המקרה אם תקופת חוזה ההחלפה היא 10 שנים ושיעור ההחלפה ניתן לצפייה ומצוטט במרווחי זמן מקובלים למשך 9 שנים, בתנאי שכל אקסטרפולציה סבירה של עקום התשואה לשנה 10 לא תהיה משמעותית למדידת השווי ההוגן של חוזה ההחלפה במלואו.

(ג) חוזה החלפה של ריבית לקבל-קבועה וריבית לשלם-משתנה, המבוסס על שיעור ריבית הפריים של בנק מסוים. נתון רמה 2 יהיה שיעור ריבית הפריים של הבנק הנגזר על ידי אקסטרפולציה אם הערכים שהתקבלו על ידי האקסטרפולציה מאומתים על ידי נתוני שוק ניתנים לצפייה, לדוגמה, על ידי מתאם עם שיעור ריבית אשר ניתן לצפייה למשך, במהות, התקופה המלאה של ההחלפה.

(ד) אופציה לשלוש שנים על מניות הנסחרות בבורסה. נתון רמה 2 יהיה התנודתיות הגלומה (implied volatility) של המניות, הנגזרת על ידי אקסטרפולציה לשנה 3, אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(i) המחירים לאופציות על המניות לשנה אחת ולשנתיים ניתנים לצפייה.

(ii) התנודתיות הגלומה שמתקבלת על ידי האקסטרפולציה של אופציה לשלוש שנים מאומתת על ידי נתוני שוק ניתנים לצפייה למשך, במהות, מלוא התקופה של האופציה.

במקרה כזה ניתן לגזור את התנודתיות הגלומה על ידי אקסטרפולציה מהתנודתיות הגלומה של האופציות על המניות לשנה אחת ולשנתיים, ולאמת אותה על ידי התנודתיות הגלומה לאופציות לשלוש שנים על מניות של ישויות שניתנות להשוואה, בתנאי שהוכח מתאם עם התנודתיות הגלומה לשנה אחת ולשנתיים.

(ה) **הסדר רישוי**. עבור הסדר רישוי שנרכש במסגרת צירוף עסקים ושלגביו נערך לאחרונה משא ומתן עם צד בלתי קשור על ידי הישות הנרכשת (הצד להסדר הרישוי), נתון רמה 2 יהיה שיעור התמלוגים בחוזה עם הצד הבלתי קשור במועד ההתקשרות בהסדר.

(ו) **מלאי מוצרים מוגמרים בחנות עודפים קמעונאית**. עבור מלאי מוצרים מוגמרים שנרכשו בצירוף עסקים, נתון רמה 2 יהיה מחיר ללקוחות בשוק קמעונאי או מחיר סיטונאי לקמעונאים בשוק סיטונאי, שהותאם להפרשים בין המצב והמיקום של פריט המלאי לבין אלה של פריטי המלאי שניתנים להשוואה (כלומר דומים), כך שמדידת השווי ההוגן תשקף את המחיר שהיה מתקבל בעסקה למכירת המלאי לקמעונאי אחר שהיה משלים את מאמצי המכירה הדרושים. באופן עקרוני, מדידת השווי ההוגן צריכה להיות זהה, בין אם תיאומים מבוצעים למחיר קמעונאי (כלפי מטה) ובין אם למחיר סיטונאי (כלפי מעלה). באופן כללי, המחיר שדורש את הכמות המעטה ביותר של תיאומים סוביקטיביים, הוא זה שצריך לשמש למדידת השווי ההוגן.

(ז) **בניין מוחזק ובשימוש**. נתון רמה 2 יהיה המחיר למ"ר בבניין (מכפיל הערכה (valuation multiple)) הנגזר מנתוני שוק ניתנים לצפייה, לדוגמה, מכפילים הנגזרים ממחירים בעסקאות נצפות שבהן מעורבים בניינים שניתנים להשוואה (כלומר דומים) במיקומים דומים.

(ח) **יחידה מניבה-מזומנים**. נתון רמה 2 יהיה מכפיל הערכה (לדוגמה, מכפיל של רווחים, הכנסות או מידה של ביצועים דומה) הנגזר מנתוני שוק ניתנים לצפייה, לדוגמה, מכפילים הנגזרים ממחירים בעסקאות נצפות שבהן מעורבים עסקים שניתנים להשוואה (כלומר דומים), תוך הבאה בחשבון של גורמים תפעוליים, גורמי שוק, גורמים פיננסיים וגורמים שאינם פיננסיים.

נתוני רמה 3 (סעיפים 86-90)

36. דוגמאות לנתוני רמה 3 עבור נכסים ספציפיים ועבור התחייבויות ספציפיות כוללות את הדוגמאות הבאות:

(א) **חוזה החלפה של מטבע חוץ לזמן ארוך (Long-dated currency swap)**. נתון רמה 3 יהיה שיעור ריבית במטבע מוגדר שאינו ניתן לצפייה ושלא ניתן לאמת אותו על ידי נתוני שוק הניתנים לצפייה ומצוטטים במרווחי זמן

מקובלים, או באופן אחר, למשך, במהות, מלוא התקופה של חוזה החלפה של מטבע החוץ. שיעורי הריבית בחוזה החלפה של מטבע החוץ הם שיעורי ההחלפה המחושבים מעקומי התשואה של המדינות המתייחסות.

(ב) אופציה לשלוש שנים על מניות שנסחרות בבורסה. נתון רמה 3 יהיה תנודתיות היסטורית, כלומר התנודתיות של המניות הנגזרת מהמחירים ההיסטוריים של המניות. תנודתיות היסטורית אינה מייצגת בדרך כלל את הציפיות הנוכחיות של משתתפים בשוק לגבי תנודתיות עתידית, גם אם זהו המידע היחיד הניתן להשגה לצורך המחרת אופציה.

(ג) חוזה החלפה של ריבית. נתון רמה 3 יהיה תיאום למחיר אמצע מוסכם בשוק (mid-market consensus price) (לא מחייב) לחוזה ההחלפה, המפותח תוך שימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה במישרין ושלא ניתן לאמת אותם באופן אחר באמצעות נתוני שוק ניתנים לצפייה.

(ד) מחויבות לפירוק שניטלה בצירוף עסקים. נתון רמה 3 יהיה האומדן הנוכחי, תוך שימוש בנתוני הישות עצמה, לגבי תזרימי המזומנים השליליים העתידיים שישולמו כדי להסדיר את המחויבות (כולל ציפיות של משתתפים בשוק לגבי העלויות של הסדרת המחויבות והפיצוי שמשתתף בשוק ידרוש עבור נטילת המחויבות לפרק את הנכס) אם אין מידע הניתן להשגה באופן סביר המצביע על כך שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהנחות שונות. נתון רמה 3 זה היה יכול לשמש בטכניקת ערך נוכחי יחד עם נתונים אחרים, לדוגמה שיעור נוכחי של ריבית חסרת סיכון או שיעור חסר סיכון שהותאם בגין איתנות אשראי אם ההשפעה של איתנות אשראי על השווי ההוגן של ההתחייבות משתקפת בשיעור ההיוון במקום באומדן של תזרימי מזומנים שליליים עתידיים.

(ה) יחידה מניבה-מזומנים. נתון רמה 3 יהיה תחזית פיננסית (לדוגמה של תזרימי מזומנים או של רווח או הפסד) המפותחת תוך שימוש בנתונים של הישות עצמה, אם אין מידע הניתן להשגה באופן סביר המצביע על כך שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהנחות שונות.

מדידת שווי הוגן כאשר הנפח או הרמה של פעילות של נכס או של התחייבות ירדה באופן משמעותי

37ב. השווי ההוגן של נכס או התחייבות יכול להיות מושפע כאשר חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של הפעילות בנכס זה או בהתחייבות זו ביחס לפעילות שוק רגילה של הנכס או של ההתחייבות (או נכסים דומים או התחייבויות דומות). כדי לקבוע אם, על בסיס ראיה הניתנת להשגה, חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של פעילות של הנכס או של ההתחייבות, ישות תעריך את המשמעותיות והרלוונטיות של גורמים כמו הגורמים הבאים:

- (א) מעט עסקאות התרחשו לאחרונה.
- (ב) ציטוטי מחיר אינם מפותחים תוך שימוש במידע שוטף.
- (ג) ציטוטי מחיר משתנים מהותית על פני זמן או בין עושי שוק (לדוגמה שווקים של ברוקרים מסוימים).
- (ד) מדדים, שבעבר היה להם מתאם גבוה עם ערכי השווי ההוגן של הנכס או של ההתחייבות, הם באופן מובהק אינם מתואמים עם אינדיקציות עדכניות לשווי ההוגן של אותם נכס או אותה התחייבות.
- (ה) ישנה עליה משמעותית בפרמיות סיכון נזילות גלומות, תשואות גלומות או מדדי ביצוע גלומים (כמו שיעורי פיגור או חומרת ההפסד) בעסקאות נצפות או במחירים מצוטטים בהשוואה לאומדן של הישות לתזרימי מזומנים חזויים, תוך הבאה בחשבון של כל נתוני השוק הניתנים להשגה לגבי סיכון אשראי וסיכון אי ביצוע אחר עבור הנכס או עבור ההתחייבות.
- (ו) ישנו מרווח גדול בין מחיר המכירה המוצע לבין מחיר הרכישה המוצע או גידול משמעותי במרווח זה.
- (ז) ישנה ירידה משמעותית בפעילות של השוק עבור הנפקות חדשות (כלומר שוק ראשוני), או שאין שוק כזה, עבור הנכס או ההתחייבות או עבור נכסים דומים או התחייבויות דומות.
- (ח) מידע מועט זמין לציבור (לדוגמה עבור עסקאות שמתרחשות בשוק של צדדים עיקריים).

38ב. אם ישות מגיעה למסקנה כי חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של הפעילות בנכס או בהתחייבות ביחס לפעילות שוק רגילה בנכס או בהתחייבות (או בנכסים דומים או בהתחייבויות דומות), נדרש ניתוח נוסף של העסקאות או של המחירים המצוטטים. ירידה בנפח או ברמה של הפעילות כשלעצמה יכולה שלא להצביע שמחיר העסקה או שהמחיר המצוטט אינו מייצג שווי הוגן או שעסקה באותו שוק אינה רגילה. אולם, אם ישות קובעת שעסקה או מחיר מצוטט אינו מייצג שווי הוגן (לדוגמה יכולות להיות עסקאות שאינן רגילות), יהיה צורך בתיאום לעסקאות או למחירים מצוטטים אם הישות משתמשת במחירים אלה כבסיס למדידת שווי הוגן ותיאום זה יכול להיות משמעותי למדידת שווי הוגן במלואה. ייתכן שיהיה צורך בתיאומים גם בנסיבות אחרות (לדוגמה כאשר מחיר עבור נכס דומה דורש תיאום משמעותי כדי להפוך אותו לניתן להשוואה לנכס הנמדד או כאשר המחיר הוא אינו עדכני).

39ב. תקן זה אינו קובע את המתודולוגיה לביצוע תיאומים משמעותיים לעסקאות או למחירים מצוטטים. ראה בסעיפים 61-66 ו-5ב-11ב דיון לגבי השימוש בטכניקות הערכה בעת מדידת שווי הוגן. מבלי להתחשב בטכניקת הערכה שנעשה בה שימוש, ישות תכלול תיאומי סיכון מתאימים, כולל פרמית סיכון המשקפת את הסכום שמשותפים בשוק ידרשו כפיצוי עבור אי הוודאות שטבועה בתזרימי המזומנים של נכס או של התחייבות (ראה סעיף ב17). אחרת, המדידה אינה מייצגת נאמנה שווי הוגן. בחלק מהמקרים קביעה של תיאום הסיכון המתאים יכולה להיות מורכבת. אולם, רמת המורכבות לבדה אינה בסיס מספיק לא לכלול תיאום סיכון. תיאום הסיכון ישקף עסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים.

40ב. אם חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של הפעילות בנכס או בהתחייבות, שינוי בטכניקת הערכה או שימוש בטכניקות הערכה מרובות עשוי להיות מתאים (לדוגמה השימוש בגישת שוק ובטכניקת ערך נוכחי). כאשר משקללים אינדיקציות לשווי הוגן הנובעות מהשימוש בטכניקות הערכה מרובות, ישות תביא בחשבון את הסבירות של טווח מדידות השווי ההוגן. המטרה היא לקבוע את הנקודה בתוך הטווח שמייצגת באופן הטוב ביותר שווי הוגן בתנאי שוק נוכחיים. טווח רחב של מדידות שווי הוגן עשוי להיות אינדיקציה לכך שנדרש ניתוח נוסף.

41ב. גם אם חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של הפעילות בנכס או בהתחייבות, המטרה של מדידת שווי הוגן נותרת זהה. שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה (כלומר, לא פירוק כפוי או מכירה בתנאי לחץ) בין משתתפים בשוק במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים.

42ב. אמידת המחיר שבו משתתפים בשוק היו מוכנים להתקשר בעסקה במועד המדידה בתנאי שוק נוכחיים אם חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של פעילות לנכס או להתחייבות תלויה בעובדות ובנסיבות במועד המדידה ודורשת שיקול דעת. כוונת הישות להחזיק בנכס או לסלק או להסדיר בדרך אחרת את ההתחייבות אינה רלוונטית בעת מדידת השווי ההוגן מאחר ששווי הוגן הוא מדידה מבוססת שוק, ולא מדידה ספציפית לישות.

זיהוי עסקאות שאינן רגילות

43ב. הקביעה אם עסקה היא עסקה רגילה (או לא רגילה) קשה יותר אם חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של הפעילות בנכס או בהתחייבות ביחס לפעילות שוק רגילה עבור הנכס או ההתחייבות (או עבור נכסים דומים או התחייבויות דומות). בנסיבות כאלה אין זה מתאים להסיק שכל העסקאות בשוק זה הן לא רגילות (כלומר פירוקים כפויים או מכירות בתנאי לחץ). נסיבות שיכולות להעיד שעסקה היא אינה רגילה כוללות את הנסיבות הבאות:

(א) לא היתה חשיפה הולמת לשוק במשך תקופה לפני מועד המדידה כדי לאפשר פעילויות שיווק שהן שגרתיות ונהוגות עבור עסקאות שבהן מעורבים נכסים כאלה או התחייבויות כאלה בתנאי שוק נוכחיים.

(ב) הייתה תקופת שיווק שגרתית ונהוגה, אך המוכר שיווק את הנכס או את ההתחייבות למשתתף בשוק אחד.

(ג) המוכר פשט את הרגל או נמצא בכינוס נכסים, או שהוא קרוב למצבים אלה (כלומר המוכר נמצא בתנאי לחץ).

(ד) המוכר נדרש למכור כדי לעמוד בדרישות רגולטוריות או בדרישות חוקיות (כלומר המכירה נכפתה על המוכר).

(ה) מחיר העסקה הוא חריג בהשוואה לעסקאות אחרות שבוצעו לאחרונה עבור נכס זהה או דומה או התחייבות זהה או דומה.

הישות תעריך את הנסיבות כדי לקבוע אם, על משקל הראיות הניתנות להשגה, העסקה היא רגילה.

44ב. ישות תביא בחשבון את כל הפרטים הבאים בעת מדידת שווי הוגן או בעת אמידת פרמיות סיכון שוק:

(א) אם הראיה מצביעה שעסקה היא לא רגילה, ישות תיתן משקל נמוך, אם בכלל, (בהשוואה לאינדיקציות אחרות של שווי הוגן), למחיר של עסקה זו.

(ב) אם הראיה מצביעה שעסקה היא רגילה, ישות תביא בחשבון את מחיר עסקה זו. הסכום של המשקל שיינתן למחיר העסקה הזו בהשוואה לאינדיקציות אחרות של שווי הוגן תלוי בעובדות ובנסיבות, כמו העובדות והנסיבות הבאות:

(i) הנפח של העסקה.

(ii) יכולת ההשוואה של העסקה לנכס או להתחייבות הנמדדים.

(iii) הסמיכות של העסקה למועד המדידה.

(ג) אם לישות אין מידע מספיק כדי להגיע למסקנה אם עסקה היא רגילה, עליה להביא בחשבון את מחיר העסקה. אולם, מחיר עסקה זה עשוי שלא לייצג שווי הוגן (כלומר מחיר העסקה אינו בהכרח הבסיס הבלעדי או העיקרי למדידת שווי הוגן או לאמידת פרמיות סיכון שוק). כאשר לישות אין מספיק מידע כדי להגיע למסקנה אם עסקאות מסוימות הן רגילות, הישות תיתן פחות משקל לאותן עסקאות בהשוואה לעסקאות אחרות שהן ידועות כעסקאות רגילות.

ישות אינה צריכה לנקוט במאמצים מכבידים כדי לקבוע אם עסקה היא רגילה, אך היא לא תתעלם ממידע אשר ניתן להשגה באופן סביר. כאשר הישות היא צד לעסקה, ההנחה היא שיש לה מספיק מידע כדי להגיע למסקנה אם העסקה היא רגילה.

שימוש במחירים מצוטטים שסופקו על ידי צדדים שלישיים

45ב. תקן זה אינו מונע את השימוש במחירים מצוטטים שסופקו על ידי צדדים שלישיים, כמו שרותי המחרה או ברוקרים, אם ישות קבעה שהמחירים המצוטטים שסופקו על ידי צדדים אלה פותחו בהתאם לתקן זה.

46ב. אם חלה ירידה משמעותית בנפח או ברמה של הפעילות בנכס או בהתחייבות, ישות תעריך אם המחירים המצוטטים שסופקו על ידי צדדים שלישיים פותחו תוך שימוש במידע שוטף שמשקף עסקאות רגילות, או טכניקת הערכה שמשקפת הנחות של משתתפים בשוק (כולל הנחות לגבי סיכון). בשיקול מחיר מצוטט כנתון למדידת שווי הוגן, הישות תיתן פחות משקל (בהשוואה לאינדיקציות אחרות לשווי הוגן שמשקפות את תוצאות העסקאות) לציטוטים שאינם משקפים את התוצאה של עסקאות.

47ב. יתר על כן, המהות של הציטוט (לדוגמה, אם הציטוט הוא מחיר אינדיקטיבי או הצעה מחייבת) יובא בחשבון בעת שקלול הראייה הניתנת להשגה, כאשר יותר משקל יינתן לציטוטים שסופקו על ידי צדדים שלישיים שמייצגים הצעות מחייבות.

נספח ג

מועד תחילה והוראות מעבר

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד של התקן ויש לו את אותה סמכות כמו לחלקים אחרים של התקן.

- 1ג. ישות תיישם תקן זה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת את התקן לתקופה מוקדמת יותר, עליה לתת גילוי לעובדה זו.
- 2ג. תקן זה ייושם בדרך של מכאן ולהבא החל מתחילת התקופה השנתית שבה הוא מיושם לראשונה.
- 3ג. דרישות הגילוי של תקן זה אינן צריכות להיות מיושמות במידע השוואתי המסופק עבור תקופות שלפני היישום לראשונה של תקן זה.
- 4ג. שיפורים שנתיים לתקני דיווח כספי בינלאומיים מחזור 2013-2011 שפורסם בדצמבר 2013 תיקן את סעיף 52. ישות תיישם תיקון זה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 ביולי 2014 או לאחריו. ישות תיישם תיקון זה מכאן ולהבא מתחילת התקופה השנתית שבה תקן דיווח כספי בינלאומי 13 יושם לראשונה. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקון זה לתקופה מוקדמת יותר, עליה לתת גילוי לעובדה זו.
- 5ג. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 52. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.
- 6ג. תקן דיווח כספי בינלאומי 16 חכירות, שפורסם בינואר 2016, תיקן את סעיף 6. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 16.